BUDAPEST, 1943. FEBRUÁR 10. — III. ÉVFOLYAM 7. SZÁM.

Ára:
20
fillér

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

ÜTKÖZET ELŐTT...

Honvédeink

HARCKOCSI-PARANCSNOK A DONMENTI ELHÁRÍTÓ HARCOKBAN

A HARCKOCSIT kibújtatják rejtekéből, lövegeiről lehúzzák a védőburkot, — és néhány perccel a parancs érkezése után már magasra túrja a hómezők havát, hogy hatásosan avatkozhasson bele csapataink vállalkozásába

A BOLSEVISTÁK TÖMEGROHAMAIRA ellentámadással felelnek a honvédek. Egy-egy falu többször is gazdát cserél s az égő házak között magyar rohamcsapatok törnek a visszavonuló bolsevisták nyomába. A fedetlen részeken egyenként futnak át, hogy az ellenség tűze kárt ne tegyen bennük

A VISSZASZORÍTOTT ELLENSÉG tehetetlen dühében felgyujtotta a falut. A nyomorba, szabad ég alá került lakossággal törődik a legkevésbé

A SZOVJETFRONT KITÜNTETETT MAGYAR HŐSEI

BARÁTHY LÁSZLÓ
zászlós, Magyar Bronz Vitézségi Érem, másodszor

NYAKAS IMRE
őrmester, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem és Magyar Bronz Vitézségi Érem

KOSZTYA LÁSZLÓ
őrmester, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem és Magyar Bronz Vitézség' Érem

FARKAS MIKLÓS
szakaszvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

SÁNDORFALVY GYULA
szakaszvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

KRIX JÁNOS
tizedes, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

CZIRÁK FERENC
őrvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

elhárítóharca

HÍRVIVŐ INDUL
a távolabbi ezredparancsnokságra, hogy jelentést tegyen a sikeres elhárítóharcról

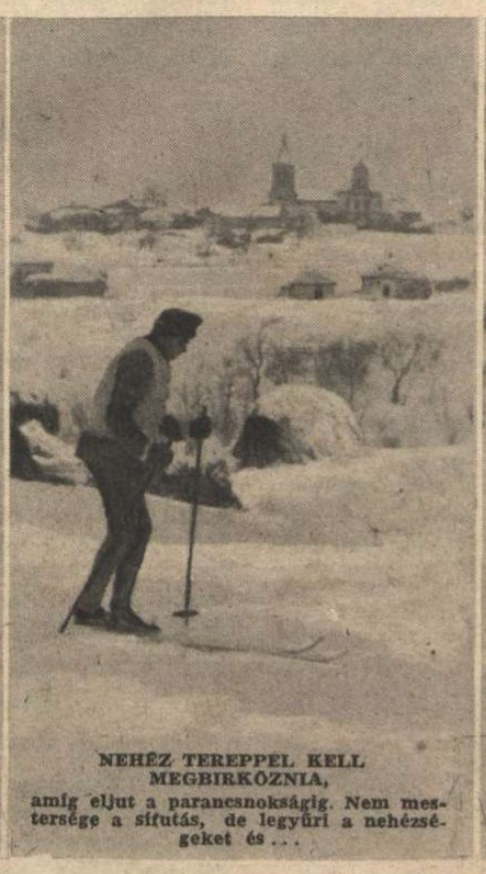

NEHÉZ TEREPPEL KELL MEGBIRKÓZNIA,
amíg eljut a parancsnokságig. Nem mestersége a sífutás, de legyűri a nehézségeket és . . .

. . . nemsokkal később pihenő nélkül fordul vissza a kapott parancsal. Nem gondol fáradságra, veszélyre, csak arra, hogy minél gyorsabban elvégezze feladatát . . . Minden ember érzi odakünn: élet-halálharcot vívunk!

A PARANCSNOK SZEMLÉRE INDUL
Mögötte recseg-ropog az égő falu, melynek lakossága néhány nappal előbb a honvédekkel együtt vonult el fajtájuk kegyetlensége elől; most hajlék nélkül, hontalanul dideregnek a dermesztő hidegben, valahol túl a falun . . .

LÁNGTENGER MINDENFELÖL
Az égő házak között elfogott szovjettisztet visznek hátra a honvédek. Dühöng a harc s a rohamcsapatok készen állanak minden pillanatban az új küzdelemre

A SZOVJETFRONT MAGYAR HŐSI HALOTTJAI:

TÓTH IMRE
zászlós

SÁRKÖZY ZOLTÁN
őrmester

SIPOS JÁNOS
szakaszvezető

Ifj. KOCSIS ISTVÁN
tizedes

GULYÁS JÓZSEF
őrvezető

Alsósági KONTOR ANTAL
honvéd

VADÁSZ SÁNDOR
c. szakaszvezető

John Amery beszél a háborúról...

A MAGYAR FUTÁR berlini munkatársa felkereste a német főváros legérdekesebb vendégét, John Ameryt, Anglia híres gyarmatügyi miniszterének fiát, aki meggyőződését követve, otthagyta atyjának londoni palotáját, hogy Európában hirdesse szabadon a véleményét az idők követelményeiről. Az apa, Stennett Amery, korlátlan hatalommal töri le India függetlenségi mozgalmát, s a fia John Amery a szabad népek becsületes összefogásáról beszél...

Munkatársunk és John Amery találkozásáról, a kérdések és válaszok sorrendjében a következő fontos részleteket közöljük:

— Mióta foglalkozik Amery úr, hazájának politikai életével?

— Tulajdonképen nem vagyok politikus, csak gondolkozó ember, aki a *függetlenségét* szereti. Többször résztvettem atyám választási küzdelmeiben, de sohasem akartam képviselő lenni, csak *látni, figyleni, tapasztalatokat gyüjteni*... Sokat utaztam a földközitengeri országokban, a Balkánon, a Közelkeleten és Keletázsiában. *Résztvettem a spanyol polgárháborúban, — természetesen Franco oldalán, — hogy közelről láthassak mindent, hogy figyelhessem az eseményeket*... A legtöbb angol elszalasztja a jó alkalmat a külföld alapos megismerésére, — én minden alkalmat megragadtam, elérni ezt a célomat s ezért éltem hosszabb ideig Franciaországban is.

— Mikor találkozott utoljára édesatyjával?

— Bizony már régen, 1940 tavaszán, Párisban, rövid idővel azelőtt, hogy átvette az *indiai minisztérium* vezetését. Nem titkoltam előtte, hogy az 1939 szeptemberi angol hadüzenetet végzetesnek, sőt bűnösnek tartom, de apám kitérőleg válaszolt: — most csak *India* kérdésével foglalkozik, — mondotta...

— Hogy került át Németországba Amery úr?

— Amikor a németek elfoglalták Párist, a menekülőkkel együtt a megnemszállott francia területre utaztam s Vichyben figyeltem az eseményeket, *de hamar átláttam a nagy amerikai diplomáciai játékon, amelyhez az amerikaiak Darlant nyerték meg*... Kiérlelődött a tapasztalatokból új, szilárd meggyőződésem és cikkeket írtam *Franciaország és a tengelyhatalmak együttműködésének szükségességéről.* Az amerikai ügynökök Darlannal együtt, megpróbálták az elhallgattatásomat... Így telt el két hosszú esztendő *s legrosszabb sejtéseim valóra váltak.* A moszkvai zsidó központok már szemmel láthatólag összejátszottak Washingtonnal s *az angol birodalom gazdag és fontos területeinek amerikai megszállása éppen olyan gyors ütemben haladt előre, mint Anglia bolsevizálása!*

Sohasem fordultam az angol közvéleményhez, mert azt vártam, hogy ismertebb vezető ember szólaljon meg először s vegye fel a küzdelmet a jelentkező új veszélyek ellen. De semmisem történt. Hazulról értesítettek elvbarátaim, hogy a demokrácia anyaországában *brutálisan elnyomják a szabad szót s Churchill ágensei a G. P. U. módszereihez méltóan járnak el mindenki ellen, aki a háború valódi okait feltárja és a zsidó világuralmi törekvéseket megemlíteni merészeli*... Megmagyarázták nekem hazulról, hogy *lehetetlenség a körülmények miatt*, az angol nép felvilágosítása, de én, mint szabad ember, *ne várjak tovább s indítsam meg a küzdelmet, amíg nem késő... Így határoztam el semleges álláspontom feladását!* 1942 szeptember 26-án átléptem a határt s nehány nap mulva Berlinbe érkeztem.

— Három hónap alatt sokat láthatott a német birodalom fővárosában. Mi a véleménye Berlinről?...

— *Óriási a különbség Berlin és London között!* Ha ma valaki Londonban az autóbuszon németül beszélne, azonnal előkerülne valahonnan egy titkos rendőr s előállítaná a szerencsétlent az őrszobán. Berlinben?... Nem tudok németül, ha a tömött villamoson megszólítok valakit angolul, akkor vagy választ kapok anyanyelvemen, vagy udvarias sajnálkozást és segítséget, amíg valaki kérésemet tolmácsolni tudja. Sohasem érzem a gyermekes gyanakvást, mint nálunk. A német nép tudja, hogy a létéért harcol és a jobb jövendőért, s nincs szüksége mesterséges izgatásra. Komolyan viseli a háborút s mindenki érzi a súlyos felelősséget. *A nép hisz igazságos ügyében — de odaát Angliában nagy a bizonytalanság, mert a háborút idegen célokért folytatják.*

— Gondolja Amery úr, hogy Churchill meggyőződésből beszél, amikor ismert jelszavait hangoztatja?...

— *Churchill sohasem beszél meggyőződésből*... Amíg miniszterelnök maradhat, minden rendben van... Ne felejtse el kérem, hogy ez az ember az *angol királyválság idején* Baldwin megbuktatására vállalkozott s egy olyan kormány alakítására, amely *szocialista* lesz, de ugyanakkor *tengelybarát politikát követ*... Mindig rögtönző volt, — nagyogó ötletekkel a kezdeményezésben és kudarcokkal a végrehajtásban, — Gallipoli-félszigetén és Narwiknál egyformán... Lord *Balfour* azt mondotta róla, hogy *Winstoné korunk legkiválóbb agyveleje s kár, hogy széles repedés fut végig rajta*..." Remek és jellemző mondás...

Mit gondol Amery úr a háborúról?...

— Mi angolok, a háborút már semmiképen sem nyerhetjük meg! Csak két lehetőségünk maradt: — vagy veszítünk, a tengelyhatalmak és Japán javára s akkor világos a tragikus helyzet; — vagy győzünk, ahogy Churchill igéri s akkor *elveszítjük a háborút Washington és Moszkva ellen... Mert az már bizonyos, hogy Roosevelt és Sztalin együttesen és tudatosan törnek a masziv nagy cél, a közös világuralom felé s Anglia éppen úgy útjukban áll, mint az európai tekintélyállamok!* Mindketten azért léptek a háborúba, mert Németország elpusztítását remélték, — hogy úgy mondjam, előételnek *s azután jöhet az igazi ebéd*...

Elkerülhette volna Anglia a háborút?

— Meggyőződésem szerint — igen. A brit birodalom — világbirodalom; a tengereken túl fekszenek legfontosabb részei: *India, Afrika, Ausztrália, Kanada.* Európában nincs komoly keresnivalónk. Sem a volt Csehszlovákiában, sem Lengyelországban vagy a Balkánon nem élnek angolok s a megerősödött Németország nem volt angol veszély. A Keleteurópában elhelyezett angol tőkéket is *egy nemzetközi tröszt* irányította, amelynek gazdaságpolitikáját London úgysem tudta ellenőrizni. Ezeknek a vállalkozásoknak vezetői *New Yorkban* és *Washingtonban* ültek. Ezek a *pénzbárók* veszítettek tényleg Ausztria, Csehország és Lengyelország megszűnése idején s ők tüzelték Neville Chamberlain kormányát merev ellenállásra, ők készítették elő a hadüzenetet és ők tiltakoztak a békeajánlat elfogadása ellen, a lengyel hadjárat befejezése után...

Miért vetette fel Amery úr a nemzetközi zsidóság kérdését?

— *Gondos vizsgálódás, sok titokzatos esemény ismerete és az összefüggések megdöbbentő láncolata vezetett a zsidókérdés veszedelmeinek felismerésére.* A zsidó-amerikai és a zsidó-bolsevista szervezetek kétségtelenül és elválaszthatatlanul összetartoznak. *A tartószálakat egyszer majd láthatóan is felfedik a bolsevista forradalmat pénzelő Loeb és Cohen bankházak, Morgenthau és Litvinov, Maiski és Steinhardt s a Wall Street és a Kreml között*... Amíg Angliát, ebben a természetellenes szövetségben ilyen partnerekhez köti balszerencséje, addig csak a legszégyenteljesebb kizsákmányolás áldozata lehet! Angliát eszközzé alacsonyították le, az életszükségleteitől távol eső célok szolgálatában, de nem arat hálát, — ellenkezőleg, — *súlyos történelmi tévedéséért, nagyhatalmi erejének összeomlásával fizet*...

Érzik odaát Angliában a végzetes tévedést?...

— A homályos érzés már sok embert riogat, de az összefüggéseket egyelőre csak kevesen látják világosan, azok, akiknek szószólója vagyok. Az élelmiszer fejadagok leszállítása érzékenyen érinti az angolokat, mert nem szokták meg a nélkülözést s ha a szükségintézkedéseket avval magyarázzák, hogy a hajóteret az *amerikai csapatok Afrikába való szállítása köti le*, — hogyne fokozódna az angol tömegek kényelmetlen érzése?... *Az átlagos angol sohasem hiszi el Churchillnek, hogy Amerika afrikai hódításáért érdemes éhezni*... S ha az angol a kiürült üzletek helyett a szélesedő *fekete piacon* vásárol élelmet, mindenütt *zsidóknak* fizeti a magas uzsoraárat. Ez is elgondolkodtatja az embereket... *A hadügyi politikában is megérződik már az angol belpolitika bizonytalansága.* A harcterekre nagyobbára a régi zsoldos hadsereg katonáit viszik s a *besorozott* katonákat otthon hagyják... *Churchill kénytelen eltűrn a fokozódó bolsevista agitációt s a nagypolgári rétegek már nyugtalankodnak.* Eljön az idő, amikor Churchill politikai módszerei Anglia életérdekeit sebzik meg, csak ne legyen majd késő akkor, — *megfordulni*...

Van lehetősége az angol—német megbékülesnek?...

— Erre a kérdésre saját élményemmel válaszolok. Amikor 1938 októberében *Neville Chamberlain* visszatért Münchenből a Hitlerrel történt megegyezéssel, *olyan öröm volt Angliában, mint az első világháború fegyverszünetének napján. És ez a békeujjongás őszinte volt! Nem annak örültek az emberek, hogy elmúlott a közvetlen háborús veszély, hanem abban bizakodtak boldogan, hogy meglesz a lehetősége a német és az angol nép tartós, közös munkájának és törhetetlen baráti együttműködésének.*

Anglia közvéleményének megmérgezése, már a müncheni egyezmény napján megkezdődött. Ezt az áldatlan folyamatot a nemzetközi zsidóság indította el, s végzetes hatása a hadüzenetben érte el tetőpontját. Az idegen méreg azonban nem tapadhat örök időkig az angol lélekre. Ahoz túl egészséges. Csak a józan ész szavát kell egyszer hallatni Angliában...

Jómagam mindent megpróbálok. Hetenként rádión beszélek hazám népéhez s örülök annak, hogy legalább ezen az úton *terjeszthetem az igazságot. Higyje el nekem, hogy csak azért vagyok itt egyedül, mert Anglia és az európai szárazföld között széles és mély vizesárok húzódik... Ha közös határunk lenne, akkor ma Berlinben nem egy, hanem legalább 50,000 angol tartózkodna... És így volna jó, mert bűn a közös európai kultúrát Washington és Moszkva világuralmi dühének áldozatul odadobni...*"

* * *

— Vége a beszélgetésnek. Az utcákra téli alkony borul. Szótlanul nézzük a felgyüremlő komor sötétséget a széles ablakon át. Egy angol és egy magyar Berlinben... Európa fiai... Biztosan egyfelé gondolunk, a távoli csataterekre s azt kérdezzük önmagunktól a csendben: — *mikor győzi le a vakságot és az önzést a józan ész, az igazság és többezer éves közös erkölcsünk és kultúránk szeretete?*... — R —

PUSKÁS TIVADAR DICSŐSÉGE

Egy félszázados jubileumra való emlékezés reflektorfényében jelenik meg a magyarság előtt egy nyugtalan, örökké alkotni, teremteni kész férfi arca: **Puskás** Tivadaré, aki feltalálta és ötven esztendővel ezelőtt megszólaltatta Budapesten a telefonhírmondót. **A magyarság egyik legjellegzetesebb képviselője volt, életében, sorsában, művében tökéletesen benne van ennek a fajtának nemes életrevalósága, találékonysága, heves, nyugtalan volta.** Előkelő erdélyi familiából származott, s a bécsi Theresianumban végezte iskoláit, de tanulmányait apja váratlan halála miatt félbe kellett szakítania. Ekkor határozta el, hogy Angliába utazik, előbb azonban el kellett sajátítania a szigetország nyelvét. Határtalanul lobogó energiával fogott hozzá ehhez a feladathoz, s **hogy figyelmét, gondolatait semmi se vonhassa el a kitűzött céltól: feje egyik oldaláról kopaszra beretváltatta a haját, nehogy emberek közé kívánkozzék.** Mire a haja kinőtt, — Puskás Tivadar tökéletesen beszélt angolul és útrakelhetett. Egy esztendő mulva egyik angliai nagy vállalat teljhatalmú megbízottjaként tért vissza a kisebbik hazába és megépítette a román határtól Nagyváradig húzódó vasútvonalat.

A munka és az alkotás láza verte tovább, s nem hagyta nyugton. Az 1878-as bécsi világkiállításon már menetjegyirodáia volt, ő látta el először az utazóközönséget a kényelmet biztosító füzetjegyekkel. **Harminc esztendős korában Coloradoban ezüstbányatulajdonos, egy év mulva Philadelphiában leleplezett egy ál-feltalálót s aztán hazafelé indult, útitarsolyában a betűtávírógép tökéletesen kidolgozott találmányával.** Alig tette lábát az óvilág partjaira, mikor hírét hallotta a telefon megkonstruálásának, s ez a korszakalkotó ötlet visszavonzotta Amerikába. Miközben a hajó az óceánon úszott vele, Puskás Tivadar már csak Bell új találmányával foglalkozott, s mire Edisont felkereste, — **bemutathatta neki a telefonközpont kapcsolásának elvét.** Meg is állapodott a zseniális technikussal telefonközpontok felszerelésében, hogy Európába visszatérve, Párisban megépítse az első ilyen intézményt, s a telefont ezzel a civilizáció nagy tényezőjévé avassa. Közben arra is ráért, hogy szinte félkézzel **a villamosautó megalkotásán és a kormányozható léghajó problémájának megoldásán dolgozzék, — teljes sikerrel.**

Ekkor már az egész világ ismerte Puskás Tivadar nevét, s mikor feleségül vette Vetter von Lilie Zsófia grófnőt, egyik esküvői tanúja a walesi herceg volt, aki később VII. Eduard néven Anglia királya lett. Szíve hazahúzta az idegenből, s 1881 májusában Budapestre jött, hogy itt is megszervezze a telefonközpontot. Virágzó vállalatot teremtett belőle, gazdagon és gondtalanul élhetett volna, de **nem nyugalomra és vagyona élvezésére termett ember volt.** Abrudbányán egy régi tárnában aranyat kerestetett, Szilágy megyében pedig óriási petróleumkutató munkálatokba fogott, de nem nagy sikerrel. Most már az ásványi anyagokból előállított szappan- és gyertyagyártásra adta a fejét, azonban ezek az ideái se hoztak kézzelfogható eredményt, csupán — kétmillió forint adósságot. Megpróbálkozott az ország villamosításának tervével, aztán 1893-ban üzembe helyezte a budapesti telefonhírmondót. Február 15-én lesz ennek ötven esztendeje. A túlfeszített munka idő előtt égette el **Puskás** Tivadar szervezetét, s fiatalon, 48 esztendős korában halt meg, alkotóerejének teljében a magyarság nagy fia, akinek emlékét kegyelettel őrzi és példaként szemléli a nemzet.

DITRÓI PUSKÁS TIVADAR UTOLSÓ FÉNYKÉPE

A TELEFONHÍRMONDÓ HALLGATÓSZOBÁJA
az 1896-os ezredévi kiállításon, a „Király pavillon"-ban, ahol a látogató közönség meghallgathatta a legfrissebb híreket

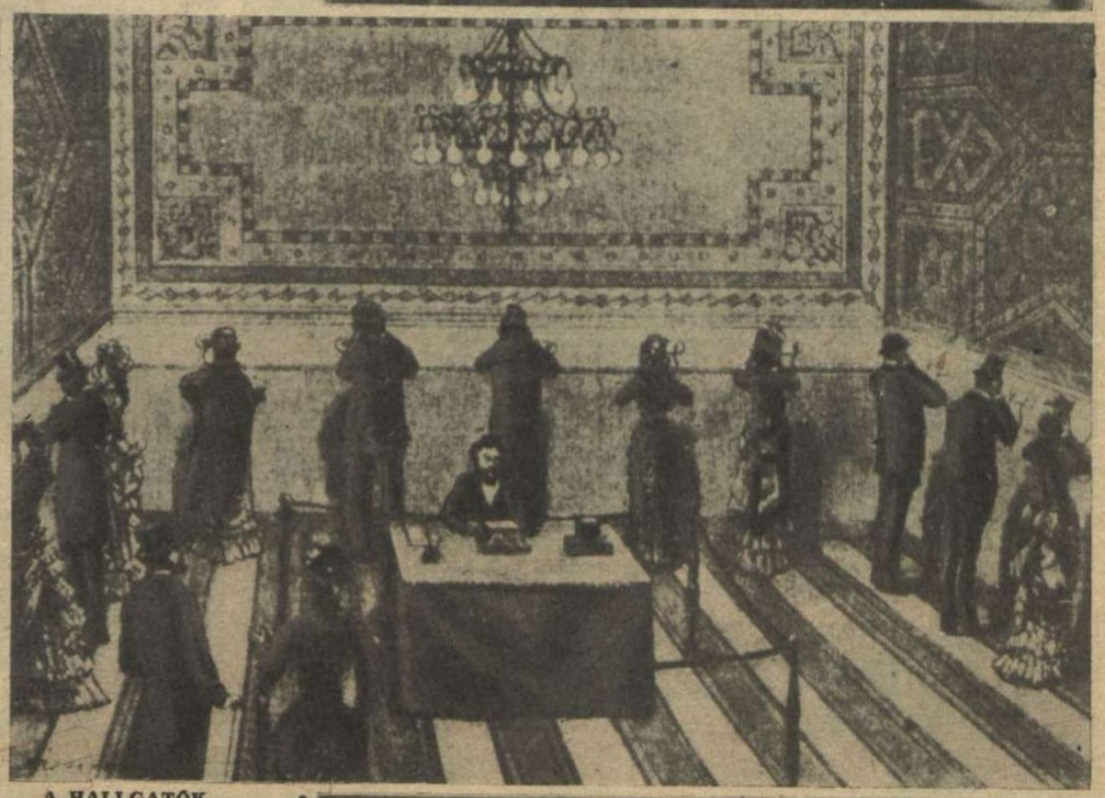

A HALLGATÓK
körben voltak a falakon elhelyezve a kiállítás hallgatószobájában. A telefonhírmondónak nagy sikere volt . . .

Telefon-gyorsírók jelentést tesznek a legujabb hirekről.

EGYKORÚ „RIPORTKÉP"
a telefonhírmondó szerkesztőségéről

EDISON SAJÁTKEZŰ DEDIKÁLT FÉNYKÉPE
Puskás Tivadar sógornőjének; Edison ezen a fényképen elismeri, hogy Puskás Tivadar volt a telefonközpont feltalálója

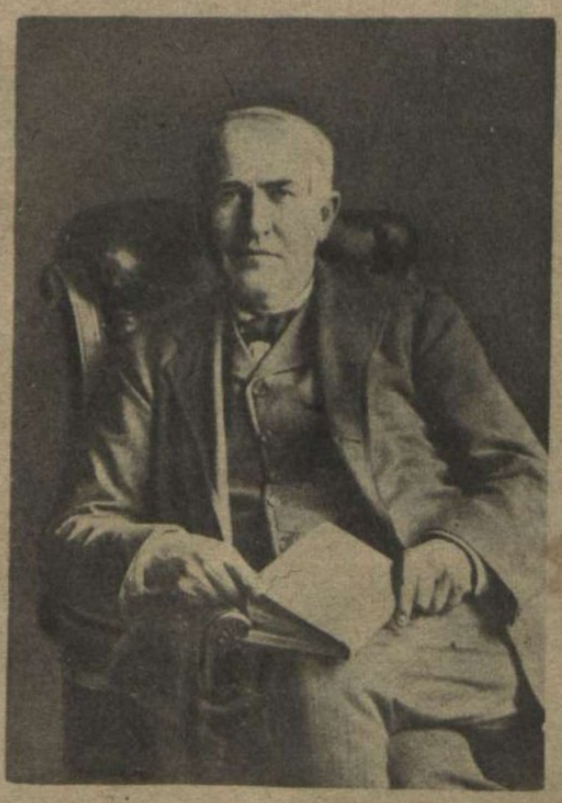

Jo Mrs Albert Von Puskas.
Thomas A Edison
Theodore Puskas was the first man in the world to suggest the Central station for the Telephone
TAE

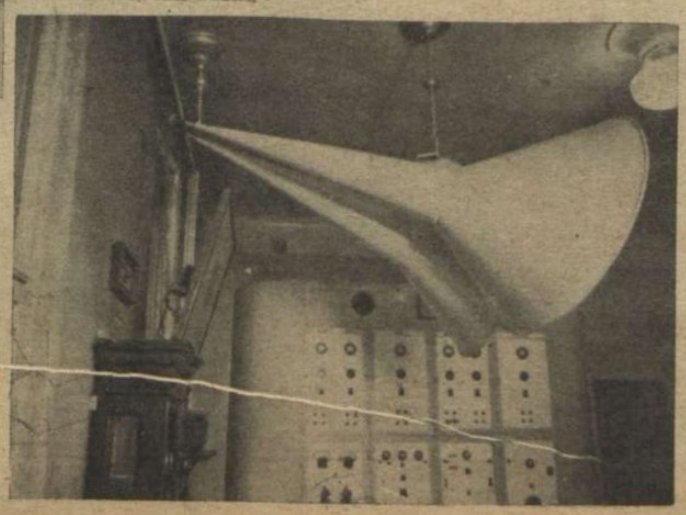

A VILÁG ELSŐ HANGSZÓRÓJA, 1896-BÓL
Jelenleg a telefonhírmondó kapcsolószobájában van felszerelve

MAGYAR KÉPHÍRADÓ

←
RUSZKICZAY-RÜDIGER IMRE ALTÁBORNAGYOT
a Kormányzó a honvédelmi miniszter állandó helyettesévé nevezte ki

SZMREKSÁNYI LAJOS TEMETÉSE
Az elhúnyt egri érseket országos részvét mellett kísérték utolsó útjára. A gyászszertartást Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás végezte fényes papi segédlettel. Felső képünk: Szmrecsányi Lajos, egri érsek a ravatalon.
Alsó képünk: A temetési menet

KÖZÉPEURÓPAI ASZTALITENISZ-BAJNOKSÁG
A Pozsonyban megtartott versenyeken Magyarország csapata fölényesen nyerte a bajnokságot. A hozzáértők szerint jelenleg nincs méltó ellenfelük Európában

ZIMMERMAN
(Kassa) az ugróverseny második helyezettje

LEVENTEK SIVERSENYE A MÁTRÁBAN

ELSŐRENDŰ HÓVISZONYOK KÖZÖTT RENDEZTÉK MEG A LEVENTÉK SÍBAJNOKSÁGAIT MÁTRAHÁZÁN
Leventéink kitettek magukért, mert szebbnél-szebb és jobbnál-jobb eredményeket értek el

HEMRIK ⟶
budapesti Kisok-levente a mezőny legjobb versenyzője

LACZKOVITS
budapesti levente, az egyik legjobb síző, bajnok lett a 6 km-es futásban

ZIMMERMAN
(kassai levente) a kapuk között

A CÉLNÁL
A futárverseny egyik indulója megérkezik a célhoz

HÉTRŐL HÉTRE

V

Csak lassabban,

óvatosabban, az Istenért! Vigyázzunk a tempóval, ne rohanjunk, mert egy napon kiderül, hogy rossz a fék az ország mozdonyán is és mi lesz akkor velünk? A polgár langyos világszemléletű lapjában ezen elmélkedik egy álnevű krónikás abból az alkalomból, hogy a szolnoki személyvonat lokomotivja beleszaladt a keleti pályaudvar királyi várótermének falába, s azt tanácsolja: csak lassítsunk, lassítsunk, akár kilométerekkel a cél előtt már... Mire való a sietség? Mi tempós nép voltunk mindig, fontolva haladó nemzet, inkább késsen a vonatunk, nem sürgős, pillantást se vessünk a történelem órájára, ördög vigye a sebesen forgó mutatókat, csak a fékre vigyázzunk! Majd megérkezünk mi is a végállomásra, legfeljebb reggel helyett este. A szolnoki mozdony ürügyén halálosabb tanácsot nem adtak még a magyarságnak soha s a legfurcsább ez öreges bölcsességben éppen az, hogy onnan jön, ahol nemrég ázsiai lomhaságunkat, maradi voltunkat, tétlen habozásunkat nem győzték eleget gyalázni. Akkor semmiféle mozdony nem volt elég gyors, még a repülőgép kockázatos sebessége is csigamászás volt szemükben azért, hogy utolérjük a világ többi népeit a „fejlődésben", hogy ott roboghassunk a demokratikus példaképekkel egysorban. Csakmost felhőzik homlokuk a fékek miatt, most fájdítja fejüket a nagy gyorsaság, most akarnak bennünket delizsánszra szállítani s kívánják, hogy egy új biedermeier cukros-langyos levegője után áhítozzunk. A tegnapi merészek gyávákká silányultak volna? Iszonyt kaptak a sebességtől? Vagy csak annyi történt, hogy a vonat más sínpáron szalad, mint amerre ők szeretnék? Hogy semmi kifogásuk nem lenne a gyorsaság miatt, nem riadoznának a befagyott fékek veszedelmén, ha a mozdony — balfelé robogna velünk?

Boldogtalanságba estek

a zsidó és liberális széplelkek, mióta meghallották, hogy az ügyvédség egyik nacionalista szervezete elhatározta a nemzeti szellemű irodalom pártolását, sőt, — elgondolni is borzasztó, — mindjárt ezer pengőt merészelt adni a bojtárból lett költőnek, Sinka Istvánnak! Mint aggódó kotlós a gyámoltalan csibéket, úgy totyogják körül a talmudi logikájú esszéisták, közírók a magyar litteraturát és izgatottan firtatják, hogy mit akarnak ezek az ügyvédek, mit avatkoznak bele olyan kényes és nagy dologba, s egyáltalán: hogy mernek pályadíjakat, jutalmakat ígérni, vagy pláne osztogatni is, hiszen az efajta nemes passzió mostanáig privilegizált joga volt a zsidó cukorbáróknak és más gazdag irodalombarátoknak. Csak éppen ki nem mondják, hogy hagyjuk békén a szellemi életet. Nagyképű tanácsokat osztogatnak a MÜNE vezetőségének, s fanyalogva ajánlják: ha már mindenáron ragaszkodik tervéhez, legalább alakítson egy fórumot, ahhoz értő nagy elmékből, s bízza rá a jutalmazandók kiválasztását. Álljon egy kuratorium az irodalmi alap fölött, s annak döntésébe ne legyen beleszólása senkinek, az ügyvédek csak adják össze évenként azt a tíz-húszezer pengőt, a tanács majd szépen elgazdálkodik vele... És gondoskodik róla, hogy többé ne történhessék meg a mostani szégyen, ne kompromittálhassák az irodalmat avval, hogy holmi volt juhászbojtárok zsebébe vándoroljanak az ezresek. Mert lám, a Baumgarten-díj kuratorumának eszébe se jutott volna, hogy ennek a Sinka Istvánnak pénzt adjon valaha. Hogy jön ahhoz egy volt juhász? Hát lehet költő olyan valaki, akiről Hatvani-Deutsch Lajos meg nem állapította, hogy a múzsa valóban homlokon csókolta? S ezek az ügyvédek még képesek lesznek a jövőben is ilyen balfogásokra, képesek lesznek ezután is kizárólag olyan költőknek, íróknak, kritikusoknak adni pénzüket, akiket a Baumgarten-bizottság gőgösen mellőzött... Ha más, mint a liberális és zsidó nyüzsgés, kiáltozás, gűny, kritika, vállveregetés nem kísérte volna a MÜNE becsületes elhatározását mostanáig, ebből a nagy jajgatásból is biztosan megállapíthatná minden józan magyar elme, nogy az elhatározás helyes volt. Nagyon féltenek valamit a magyar baloldalon...

Hol van?

A hétvég találós kérdése volt ez és a brit birodalom miniszterelnökének tartózkodási helyét firtatta. Merre indult Churchill Adanából, uti tarsolyában világraszóló eredmények helyett két sovány kommünikével: a casablancai megbeszélés és a törökországi tárgyalás sziveshangú, de semmitmondó szóvirágaival? Moszkvába ment — így szól az egyik verzió s azóta megint felvette a proletár-szennyesre olajozott overallt, amelyben egyszer már vacsorázott Sztalinnal a Kreml bombabiztos pincéjében. Felkereste szövetségesét, akinek elpusztítására hat esztendővel ezelőtt a világ nemzeteinek összefogását sürgette, hogy beszámoljon neki a bizalmas tárgyalások titkairól. A Közel-Keleten van, — mondja a másik hír, egy harmadik pedig arról tudott, hogy Gibraltárba érkezett. Romantikus elképzelés, hogy a British Empire csúcsminisztere ott ül a gibraltári zord sziklák valamelyikén, s merengve nézi a tengert, amely annyi angol és amerikai pénzt nyelt el mostanában, vagy a szárazföldet s keres rajta egy helyet, amelyet elérhetne, konferenciát tartani rajta valamelyik semleges állam vezetőivel. Érdemes-e kísérletezni az adanai sovány eredmény után? Churchill bizonyára nem azért járadt Törökországba, hogy a maga fülével hallja Atatürk népének a semlegességhez való ragaszkodását, már pedig egyebet nem hallott... Gibraltárban hát most talán egy harmadik, esetleg egy negyedik konferencia összehozásán töpreng az angol premier, csak az a kérdés: kivel? A spanyolok és portugálok nem kecsegtetik több sikerrel, mint a törökök s végül még arra fanyalodhat, hogy elhozatja Londonból valami egzotikus helyre emigráns kormányait s azokkal ül a zöldasztalhoz. Benes, s a többiek bizonyára engedelmesebben helyeselnek neki, mint a független nemzetek államférfiai. S eredménynek ez is valami...

A kirakatok

új és meglepő kereskedői fogásokról árulkodnak Budapesten. Mióta az árcédula kötelező, csodálatos gondossággal hetekig, sőt hónapokig rendezgetik a boltosok a boldog béke idején a vevők becsábítására szánt portékát, — legalább is ezt állítják a cédulák, amelyek a szövet, cipő és egyéb közszükségleti cikkek mellett messzire kiáltóan hirdetik: „Kirakat rendezés alatt." A rendezésnek egyébként semmi nyoma, a szines kelmevégek festői redőkben omlanak alá az állványokról, s a többi is példás csínnal, szemgyönyörködtető harmóniában nyugszik a helyén. Csak éppen a kereskedő óvatos, kópésan titkolja a vevőszándék elől az árakat evvel az átlátszó fogással. Vannak mások, akik a békebeli luxusüzletek szokásával élnek és minden áru mellé odateszik a nyomtatott cédulát: „Rendelésre". Az elmésebbek ezeken is túllicitálnak és így hirdetik portékájukat: „Kirakati mintadarab, nem eladó". Csak úgy hirtelen csokorba kötve, bármelyik budapesti utcán megtalálhatjuk ezeket az óvatos intéseket, amelyek egyrészt az árkormánybiztosság detektivjeinek, másrészt pedig a netán vevőszándékkal megálló honfinak szólnak. Arról már jobb nem is beszélni, hogy a törzskávéházban Schwartz és Grün polgártársak, akik pár esztendővel ezelőtt az üzletajtóba álltak ki és karonragadták az uraságokat, meggyőzően suttogva egy alkalmi vétel nagyszerűségéről, most kézzel és szóval azt magyarázzák egymásnak: — a vevők kifosztják az üzletet. Fordított világ alakul ki lassan, amelyben a kereskedő fondorlatos cselekkel igyekszik védelmezni a vásárlószándék ellen áruraktárát, s a kirakatban eltulajdonithatatlan mintadarabokat tartogat. A legkártékonyabb háborus jelenségek egyike ez, s vele szemben a közönség, a kisember érdekében meg kell találni a rendszabályt, akkor is, ha az intézkedésnek kíméletlennek kell lennie. Budapesten ugyis kevés az üzlethelyiség, a lakáshivatalba özönnel futnak be naponta az igénylések, — el kell venni a boltot és a kirakatot attól a kereskedőtől, aki a vevőt kizárólag gyönyörködtetni akarja az áruval, vagy csupán — mutogatni hajlandó portékáját!

Szivet is cserélt

a haza cseréjével, úgy, ahogy a költő mondja, az a légiónyi előkelő közgazdasági férfiú, bankár, cukorbáró, tőzsdei császár, textilmágnás, akiknek bús, de nem üres kézzel történt emigrációjáról mostanában sorozatos cikkeket olvasunk? Egyik a délamerikai ültetvényesek romantikus foglalkozásával cserélte fel a pesti gabonapiac diktátorságát, s most egy braziliai hacienda faoszlopos tornácán üldögélve szemléli nagykarimáju kalapja alól a közrendű szolganép sürgés-forgását, másik egészen Sidneyig futott, a harmadik Newyork embervadonában alapozta meg a magyar milliók verejtékéből kilopott pénzzel friss egzisztenciáját. Hogy felkerekedtek, mint a vihar ébredő szelében a pelyva, s szállottak idegen világrészek sohase látott városaiba, hogy ott ugyanolyan hazafiak, ugyanolyan pótolhatatlan tekintélyek, üzleti zsenik legyenek, mint amilyenek nálunk voltak... Micsoda démoni összjátékra döbbenünk rá most utólag, mikor már felszámoljuk a liberális világ utolsó védőállásait! Most értjük csak meg, miért harcoltak olyan vad kétségbeeséssel, oly érthetetlen makacssággal sajtóban, politikában és közéletben az erők játékának szabad érvényesüléséért! Hogy miért iratták le napjában tízszer a szolgai módon lábuk előtt heverő, elzsidósodott magyarországi sajtóban a magánkezdeményezés szentségének törvényeit, miért tiltakoztak ellene oly vadul, hogy kártyáik mögé nézzen az ország, s azt firtassa a nemzet értékeit féltő becsületes aggodalom: mit csinálnak a milliókkal, amelyeket a szabad vadászat évtizedei alatt összeharácsoltak? Most látjuk, amikor ezek a vagyonok Ausztráliában, Délamerikában, Angliában, Kanadában szolgálják a Magyarországról elfutott zsidóság új táborverését.

Marxék

megint rátaláltak hangjukra nálunk, s aki figyeli a Conti-utcai fogatlan harcosok nyüzsgölődését, csodálkozással állapíthatja meg, hogy ez az osztályharcos-tenyészet, ez a forradalmi multjára minden alkalommal büszkén hivatkozó idejétmult szervezet újra a hatalom reményével próbálja maszlagolni a sivár tanaiból még ki nem ábrándult munkásokat. Néhány polgári széplélek és magánpolitikus vendégszereplése a Népszava ünnepi számainak egy-egy oldalán: — ez locsolta fel bennük a meghervadt reményt. A legjobbkor éppen... A világban szakasztott olyan a szellemi fejlődés iránya, hogy az osztályimperializmus dogmája után kiáltozik, s a magyarságnak éppen nincsen más gondja, mint hogy élethalál küzdelme közepén Károlyi Mihályék és Kun Béláék szövetségeseit hívja holnapjának építéséhez pallérokul, vagy egyenesen tervezőkül. Nem árt, ha e marxi igehirdetés mellé széljegyzetként hevenyén odaírjuk a büszkén felemlegetett norvégiai szociáldemokrácia viselt dolgairól most nyilvánosságra jutott szörnyű adatokat. Nem árt, ha elmondjuk: 1932-től négy miniszter és 28 vezető politikus húzott zsoldot Oslóban azokból a titokzatosan guruló idegen pénzekből, amelyeknek forrására csak most ismertek rá a kutató szemek — Moszkvában. Nem árt, ha tudjuk, hogy Norvégiában milyen nagylelkűen osztogatták a Stockholmban nyomott Freden című orgánumot ingyen a dolgozóknak, s hogy érte el ez az idegen zsoldban álló politikusgárda a félbolseviki ujsággal együtt a minden országban egyforma célt: a nemzeti gondolat feladását, a nacionalista eszmék elzüllesztését, kompromittálását, s ami ezzel egyet jelent, — a hadsereg tönkretételét.

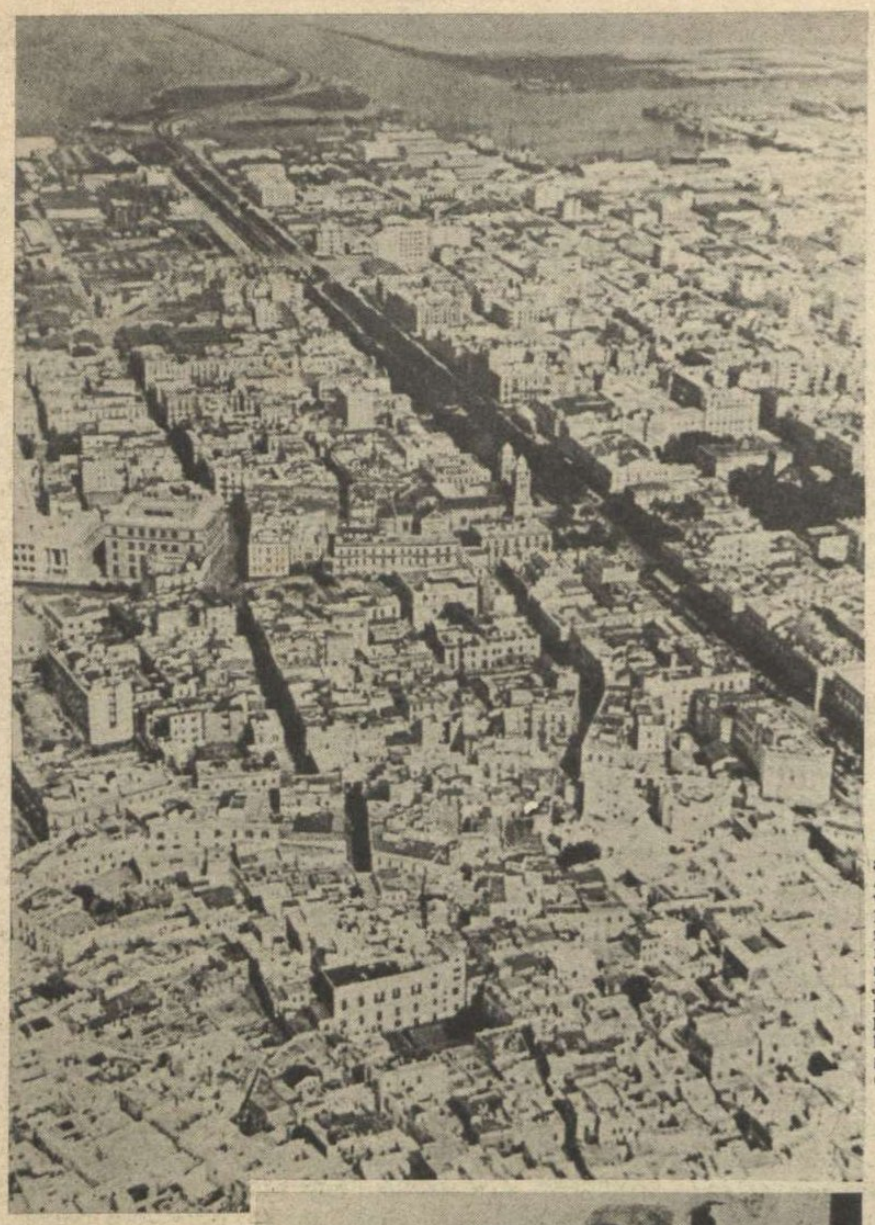

← **TUNISZ,**
a fehér házak városa. A kép alsó részén a régi városnegyed, középen a kéttornyos templom mögött a francia kormányzósági palota. A széles főút, az Avenue Jules Ferry, a tuniszi tóhoz vezet, amelynek kikötőjét mély csatorna köti össze a nyílt tengerrel. Tunisznak állandóan több olasz lakosa volt, mint francia . . .

OLASZ HARCKOCSI ELŐNYOMULÁSA AZ ANGOLSZÁSZ ÁLLÁSOK ELLEN

A NAGY

→ **TUNISZI FELHŐKARCOLÓK**
Egymásra épített agyagházak Médinine vidékén. Az itteni lakosság a barlanglakókkal ellentétben, felfelé építkezik

↓ **A NÉGY-ÖTEMELETES HÁZAK LÉPCSŐZETÉN VALÓSÁGOS MŰVÉSZET A KÖZLEKEDÉS**
Az ősök a rablók ellen védekeztek a sajátos építkezéssel s az utódok gondolkodás nélkül ragaszkodnak a régi „jó" szokáshoz. Így is elmúlnak az évszázadok . . .

Sűrűn ismételgetik Anglia **és** Amerika katonai szakértői a vádat, hogy **Bizerta** és **Tunisz** „villámgyors" megszállásának elmulasztása idézte fel a hadműveleti válságot Tunézia földjén és sok véres áldozat szükségtelen lett volna, ha **Eisenhower** az afrikai partraszállás után, egy kissé **gyorsabban** mozog . . . Az utólagos bölcsesség kétségtelenül a legkönnyebb, de az izgatott bírálók már hiába hánytorgatják fel a hibákat. **Ellenállás nélkül, messzebb járna Eisenhower tábornok, mert nem a fürgeségen múlott hadihelyzetének kedvezőtlen alakulása.** A tengelyhatalmak hadereje több fontos, megszállott területről kivetette az angolszász csapatokat s nyilvánvalóan **nemcsak védi** elfoglalt állásait, hanem kemény támadásokkal új támaszpontok elfoglalására tör. Tunézia 2000 év előtt Európa kertje volt, megművelt, kulturált terület, virágzó része a római birodalomnak s a földjén dúló csatákban **a tengelyhatalmak ezt az ősi, európai örökséget védik. Az angolszászok január havában 292 repülőgépet vesztettek a heves légi csatákban s több ezer fogoly, halott és sebesült a veszteségük a szárazföldi mérkőzésekben.** Az előre beharangozott nagy támadás megtorpant, **a német csatarepülők szörnyű pusztítást végeztek az angolszász gyalogságban** s Churchill a „végső afrikai győzelem" napját kénytelen volt kitolni a bizonytalan jövendőbe. **Tunézia sorsát azonban nem a jóslás, hanem a fegyverek ereje dönti el . . .**

↑ **NAGY DOLOG A „HAZAI" UJSÁG TUNÉZIÁBAN . . .**
A felderítő útról visszaérkezett német katonák első dolga átböngészni a híreket

A BARLANGLAKÓK HAZÁJA
5000 ember lakik ebben a tuniszi völgyben, de láthatatlanok, mert a házak bejárata a mély árkokból nyílik a föld belsejébe. Csak két mecset épült a felszínre s a kép baloldalán látható francia közigazgatási épületek. Az itt élő törzs évezredek óta ragaszkodik a barlanglethez . . .

JUNKERS SZÁLLÍTÓGÉPEK BIZTOSÍTJÁK AZ UTÁNPÓTLÁST A TUNÉZIÁBAN HARCOLÓ CSAPATOKNAK

NÉMET EJTŐERNYŐS GÉPPUSKÁSOK meglepő tüzet nyitnak az amerikai csapatokra . . .

KÜZDELEM TUNISZÉRT

↑ AZ ANGOLSZÁSZ VONALAKBÓL ELMENEKÜLT ARAB KATONÁK szívélyesen üdvözlik a német őrséget és védőerőt Tunézia földjén

LELÖTT AMERIKAI BOMBÁZÓK TUNISZ KÖZELÉBEN

NÉMET TÜZÉRSÉGI ÁLLÁSOK a tunéziai tengerparton, Bizertától nyugatra

→ OLASZ SZAHARAI CSAPATOK VÉDŐÁLLÁSA az angol hadsereg kötelékeinek feltartóztatására

BIZERTA MODERN ÁLLOMÁSA

↓ A Diesel-motoros sínautóbusz a tengelyhatalmak csapatait szállítja a tengerpart nyugati részére

TUNÉZIA DÉLI HATÁRÁN

A homokóceán belenyúlik innen a Szaharába. A kietlen, forrón ízző sivatagon át, Rommel csapatai már Gabesbe érkeztek, Déltunézia első nagyobb városába

LEON DEGRELLE,
a belga rexisták vezére, a Vallon-Légió hadnagyi egyenruhájában tartott beszédet a brüsszeli Sportpalotában

Világ

A HATALOM ÁTVÉTELÉNEK 10. ÉVES ÉVFORDULÓ-ÜNNEPE BERLINBEN

A berlini Sportpalastban összegyűlt hatalmas közönség előtt Göbbels birodalmi miniszter kihirdeti Hitler január 30-i proklamációját

FASISZTA KÜLDÖTTSÉG BERLINBEN

A hatalom átvételének tízéves évfordulójára az olasz fasisztapárt Tarabini tábornok és Dino Alfieri vezetésével küldöttséget küldött Berlinbe. A vendégeket Himmler SS főcsoportvezető fogadta

ÁRNYÉKTÁNC A JÉGEN

A Baier házaspár utolérhetetlen művészetét ragyogtatja Berlin jégpályáján

MUNOZ GRANDES-T, A SPANYOL „KÉK HADOSZTÁLY" PARANCSNOKÁT

ünnepélyes keretek között fogadták a női falangisták székházában

A SPANYOL „KÉK HADOSZTÁLY" BERLINBEN ÁPOLT SEBESÜLTJEIVEL

hosszasan beszélgetett a Berlinben tartózkodó Arrese spanyol pártminiszter

ÜZLET ÉS HÁBORÚ . . .

Londoni viskireklám, amelyen egy angol, egy bolsevista és egy amerikai tábornok koccintanak egymás egészségére. A brit kapitalizmus azt hiszi, hogy a kommunista propagandából is gazdagodhatik . .

MUSSOLINI ÚJJÁALAKÍTOTTA KORMÁNYÁT

Az új olasz kormánynak, melyben a külügyi tárca vezetését is Mussolini vette át, kilenc új tagja van; kivált a kormányból Ciano gróf eddigi külügyminiszter is, aki a fasiszta nagytanács tagja lett. Képünkön a Duce az olasz női szervezetek vezetőinek kitüntetéseit adja át a Palazzo Venetiában

ujság

KIBÉKÜLTEK, VAGY NEM BÉKÜLTEK KI?...

DE GAULLE
francia tábornok, aki nem hajlandó Giraud tábornokot elismerni.

GIRAUD
francia tábornok, aki nem hajlandó de Gaulle tábornokot elismerni...

SIR WILLIAM BEVERIDGE,
az angol közgazdasági tudós, aki új tervet készített Anglia szociálpolitikájának megreformálására. Tervezetét redkivül hevesen támadják a brit világbirodalom gazdasági vezérei...

SZEMLÉLTETŐ ELŐADÁS HOLLANDIÁBAN
az állatok életéről, nemzetgazdasági szempontból legcélszerűbb ellátásukról és ápolásukról. Ez volt a világ első ilyenirányú, valóban szemléltető előadása...

MESTERÖKÖLVÍVÓVERSENY HAMBURGBAN

JUPP BESSELMANN
német hivatásos bajnok és

LUC VAN DAM
holland bajnok között 15 menetben

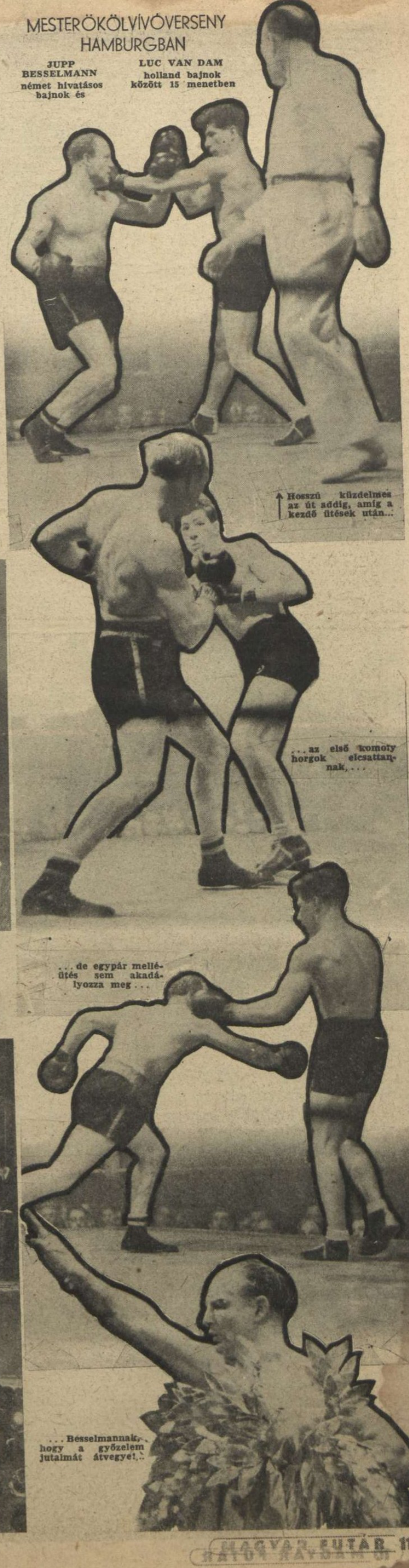

Hosszú küzdelmes az út addig, amíg a kezdő ütések után...

...az első komoly horgok elcsattannak,...

...de egypár mellébűtés sem akadályozza meg...

...Besselmannak, hogy a győzelem jutalmát átvegye!...

A TÖRÖK ZÁSZLÓ ALATT
erős hadsereg fejlődött ki az ország külpolitikai állásfoglalásának alátámasztására . . .

ISZTANBUL, az ősi török főváros. A karcsú minarettek, a régi várfalak s a mult minden emléke, a tenger és a tengerszoros gazdasági és katonai fontosságával együtt, a török élet középpontjává avatja Isztanbult. Ankara csak politikai székhelye az országnak, Kemal akaratából

TÖRÖK FÖLDMÜVESEK NEMZETI VISELETBEN

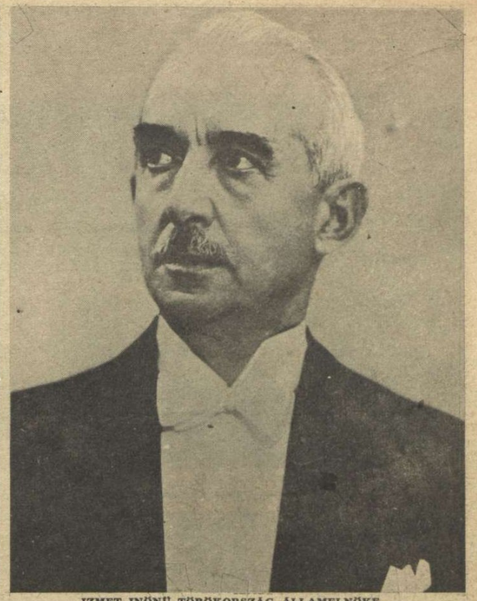

IZMET INÖNÜ TÖRÖKORSZÁG ÁLLAMELNÖKE
Churchillel történt adanai találkozása után, a hivatalos török nyilatkozat a semlegességi politika változatlanságát hangoztatta.

A SEMLEGES TÖRÖKORSZÁG

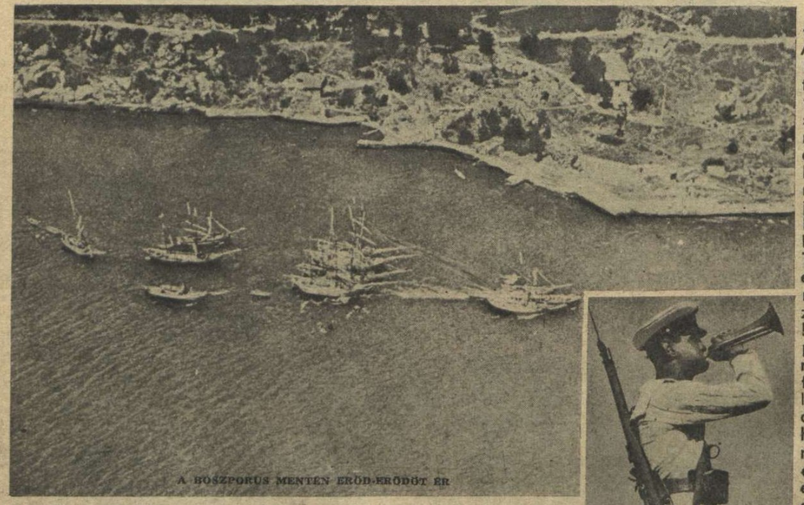

A BOSZPORUS MENTÉN ERÖD-ERÖDÖT ÉR

Az adanai találkozó az egész világ figyelmét Törökország felé irányította. A találkozót Churchill kérte s Izmet Inönü államelnök, Saradzsoglu miniszterelnök, Menemendzsoglu külügyminiszter, Csakmak tábornagy vezérkari főnök s több vezető katonai és politikai személység társaságában fogadta a vendégeket. Az angolszász sajtó megpróbálta a találkozó világpolitikai kihasználását, de a hivatalosan kiadott török jelentés és a török sajtó józan, mérsékelt és udvarias állásfoglalása idejében lehűtötte a felkavart kedélyeket. Törökország nem keres kalandokat s egyedülálló helyzetében, mindenáron megvédi semlegességét; — ez a találkozóhoz fűzött magyarázatok alaphangja. „A török semlegességi álláspontot Németország is elismerte s a török-német barátság őszinte és tovább fejlődik" — írja az isztanbuli Republique. Törökországnak valóban életérdeke, hogy a szovjet és az angolszász háborús zónák között elismert fegyveres semlegességét megóvja s belső erőinek fejlesztésével védje meg az egyensúlyt és a békét, újabb bonyodalmak s keleti veszélyek tüze, lángja ellen . . .

FIATAL TÖRÖK TENGERÉSZEK KATONAI GYAKORLATA HEYBELIADA SZIGETÉN

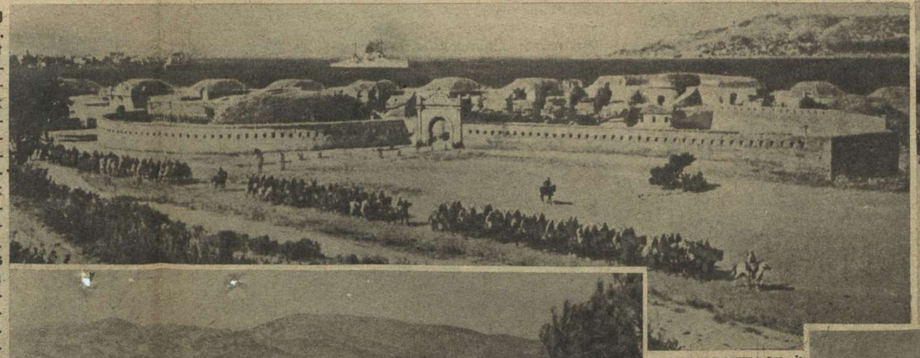

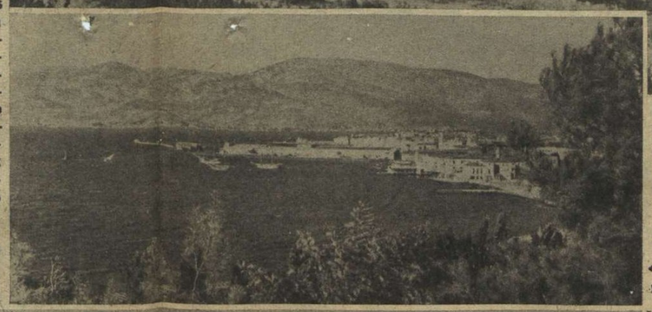

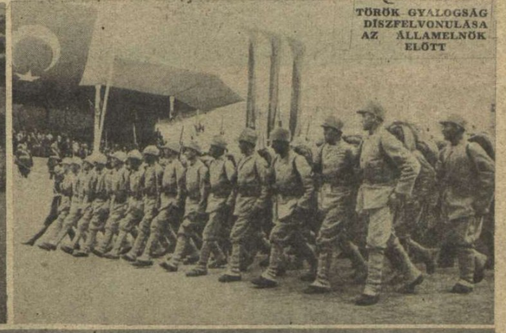

TÖRÖK GYALOGSÁG DÍSZFELVONULÁSA AZ ÁLLAMELNÖK ELÖTT

A DARDANELLÁK
Törökország legnagyobb kincse ez a tengerszoros, amely a történelem folyamán olyan sokszor kiváltotta a nagyhatalmak véres versengését. Trianonban megcsonkított felségjogát, Törökország visszaszerezte a Dardanellák övezetére is, az 1936-ban megkötött montreuxi egyezményben

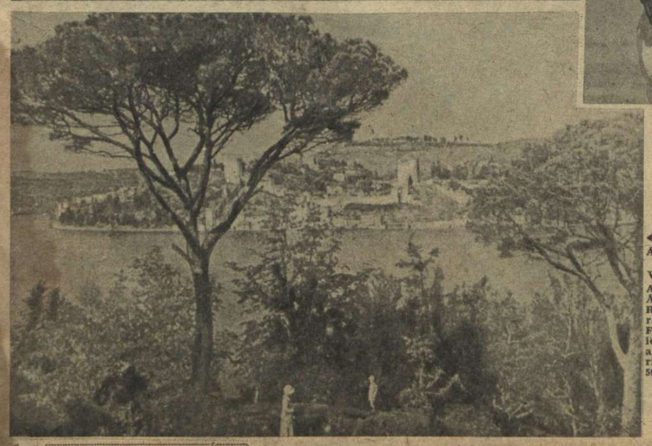

← ÁZSIA ÉS EURÓPA KESKENY VÁLASZTÓVIZE . . .
Az innenső part Ázsia földje, a túlsó, Rumeli Hisszár várával, már Európáé. Földrajzilag ez a legérdekesebb része a Boszporusnak. Dárius csatázott itt 500 évvel Krisztus születése előtt.

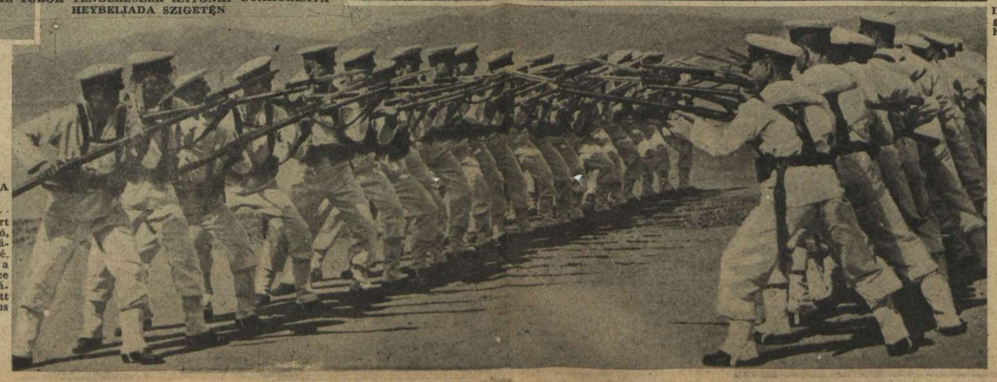

← IZMIR (Szmirna) KIKÖTÖJE AZ ÉGEI TENGERBEN
Izmir, a török közgazdasági élet és a hajózás fontos városa

TÖRÖK TENGERÉSZEK A FÖLDKÖZI TENGER PARTVIDÉKÉN →

ADANA: A CHURCHILL-TALÁLKOZÓ SZÍNHELYE

A város nevezetességét azonban nem az angol miniszterelnök alapozta meg. Adana az issusi síkon fekszik, ahol Nagy Sándor megverte Dáriust, a perzsa királyt... Harun Al Rasid palotájának romjai s a római hadiutak teszik nevezetessé a várost a történelemben...

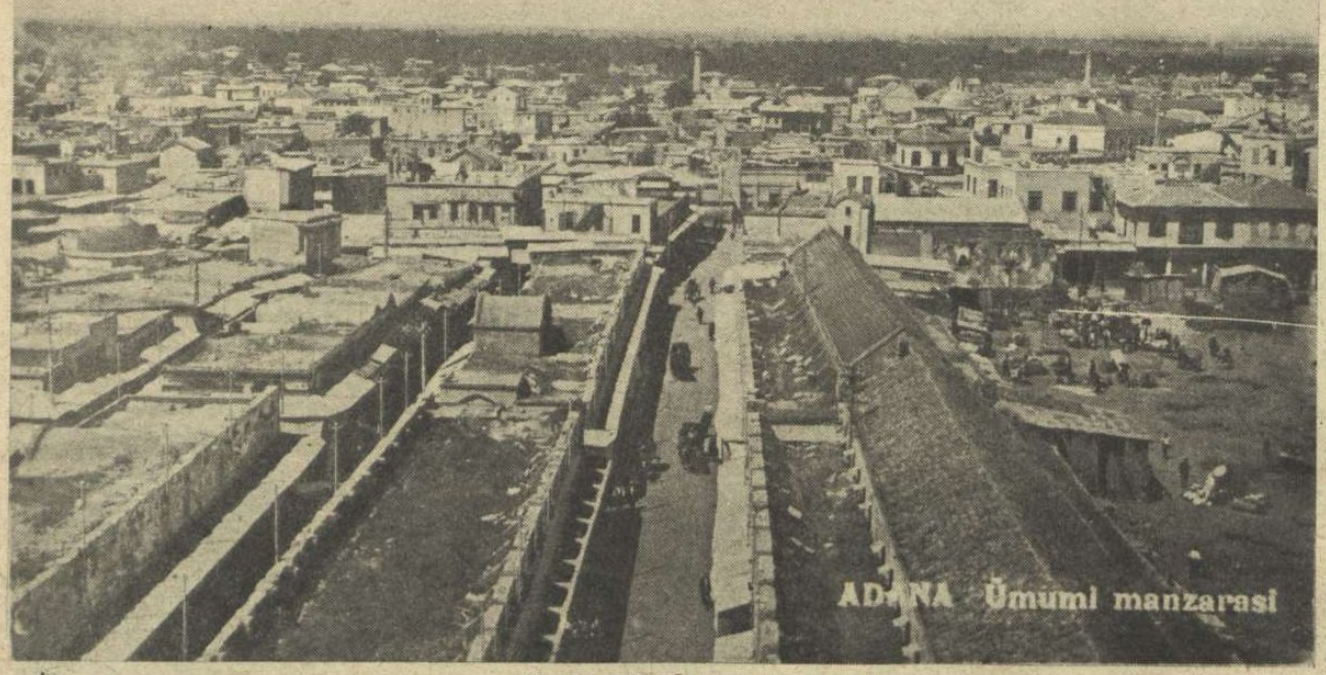

ADANA FOLYÓPARTI RÉSZLETE

A Seihun folyón át vezető hidat még Konstantin császár építtette. Adana negyedmillió lakósa Törökország egyik leggazdagabb területén él...

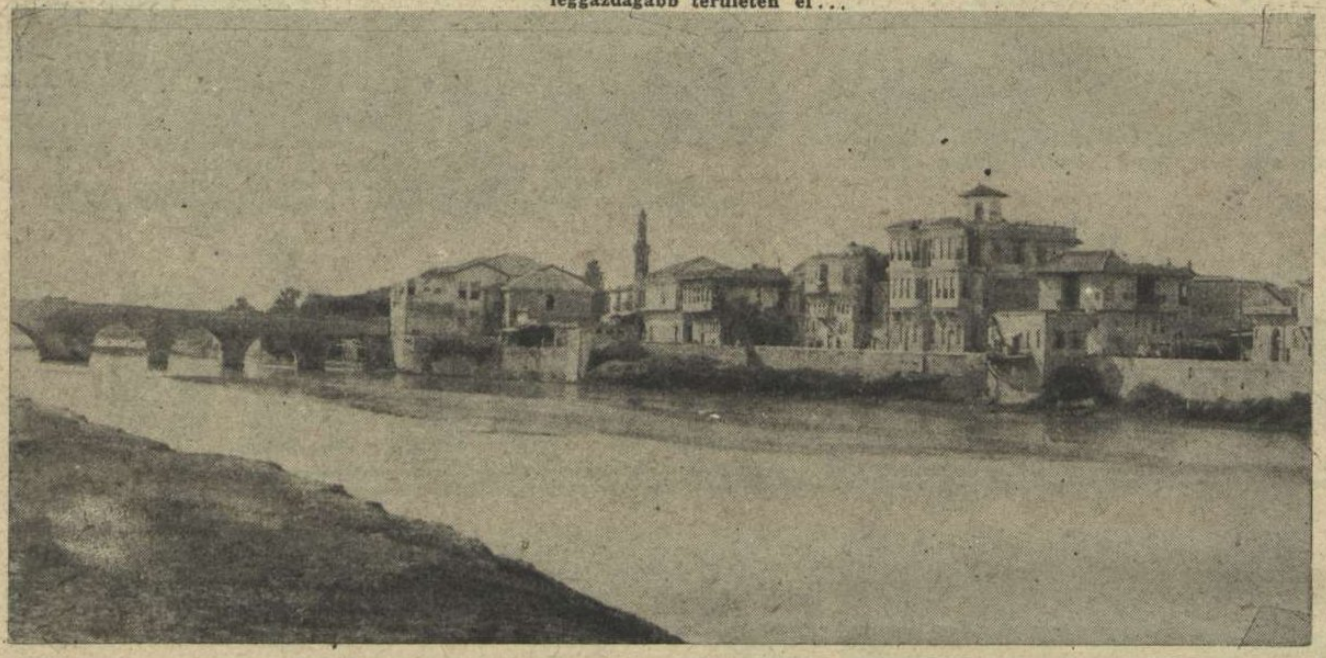

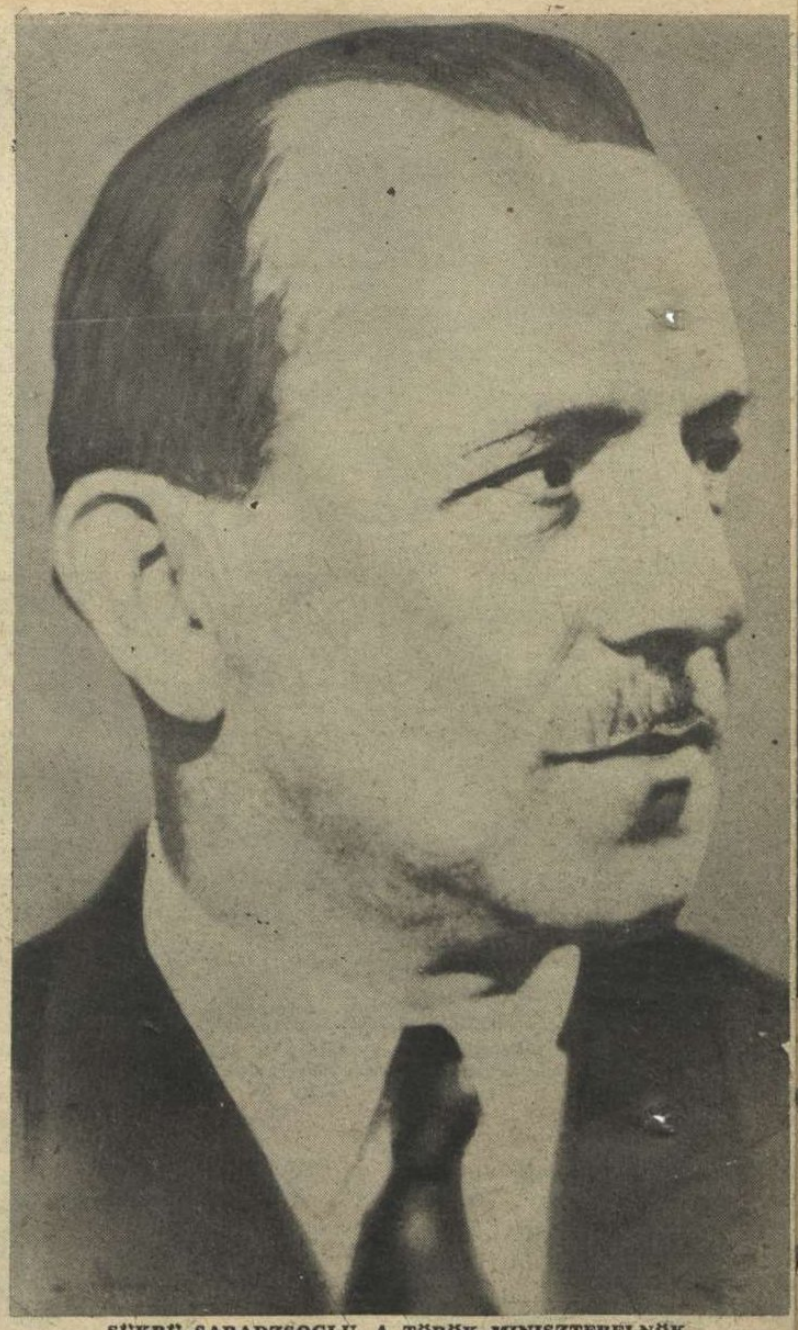

SÜKRÜ SARADZSOGLU, A TÖRÖK MINISZTERELNÖK

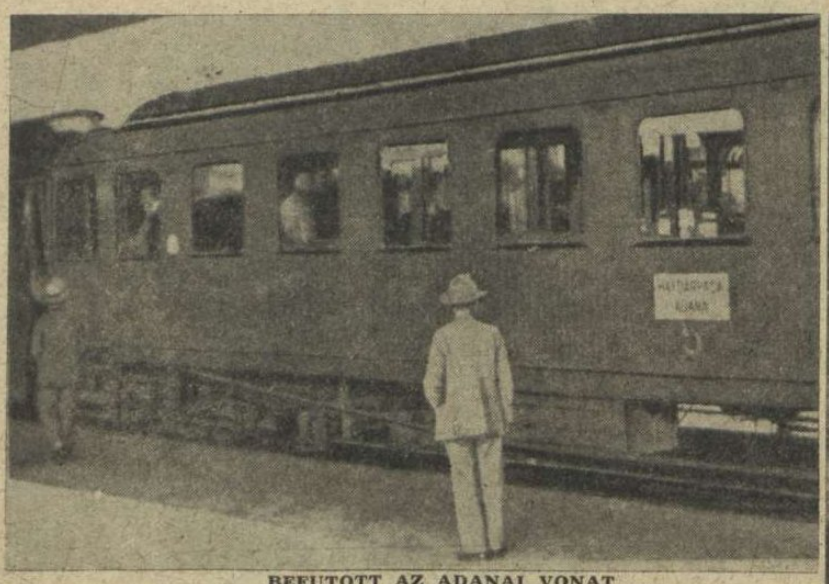

BEFUTOTT AZ ADANAI VONAT...

Az adanai pályaudvarra érkeztek a török előkelőségek, megtartani a kétnapos megbeszélést Churchillel

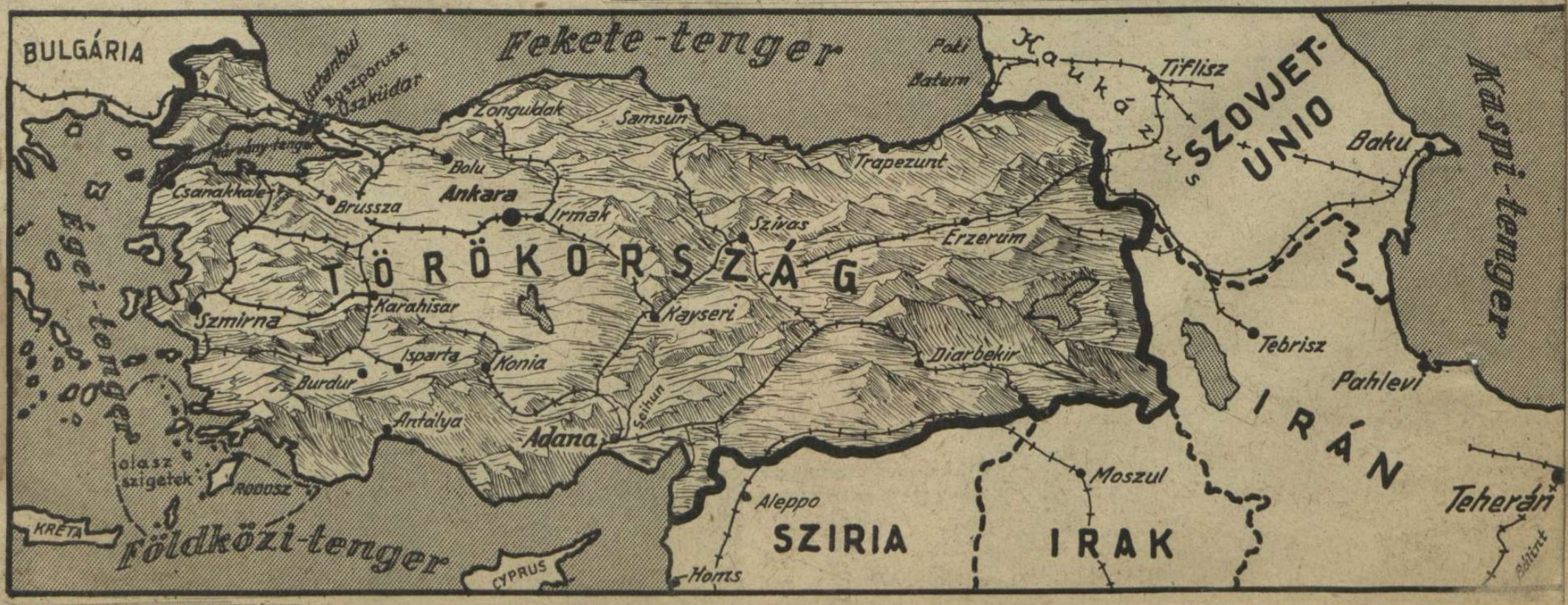

NUMAN MENEMENDZSOGLU, A TÖRÖK KÜLÜGYMINISZTER

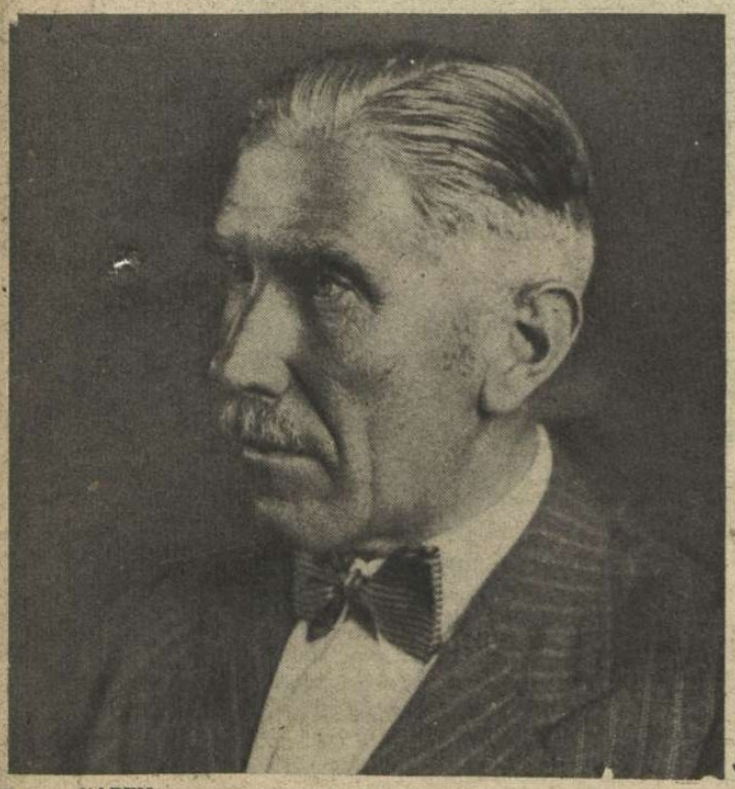

PAPEN,
a német birodalom törökországi nagykövete, Menemendzsoglu külügyminiszternél tájékozódott Churchill látogatásáról . . .

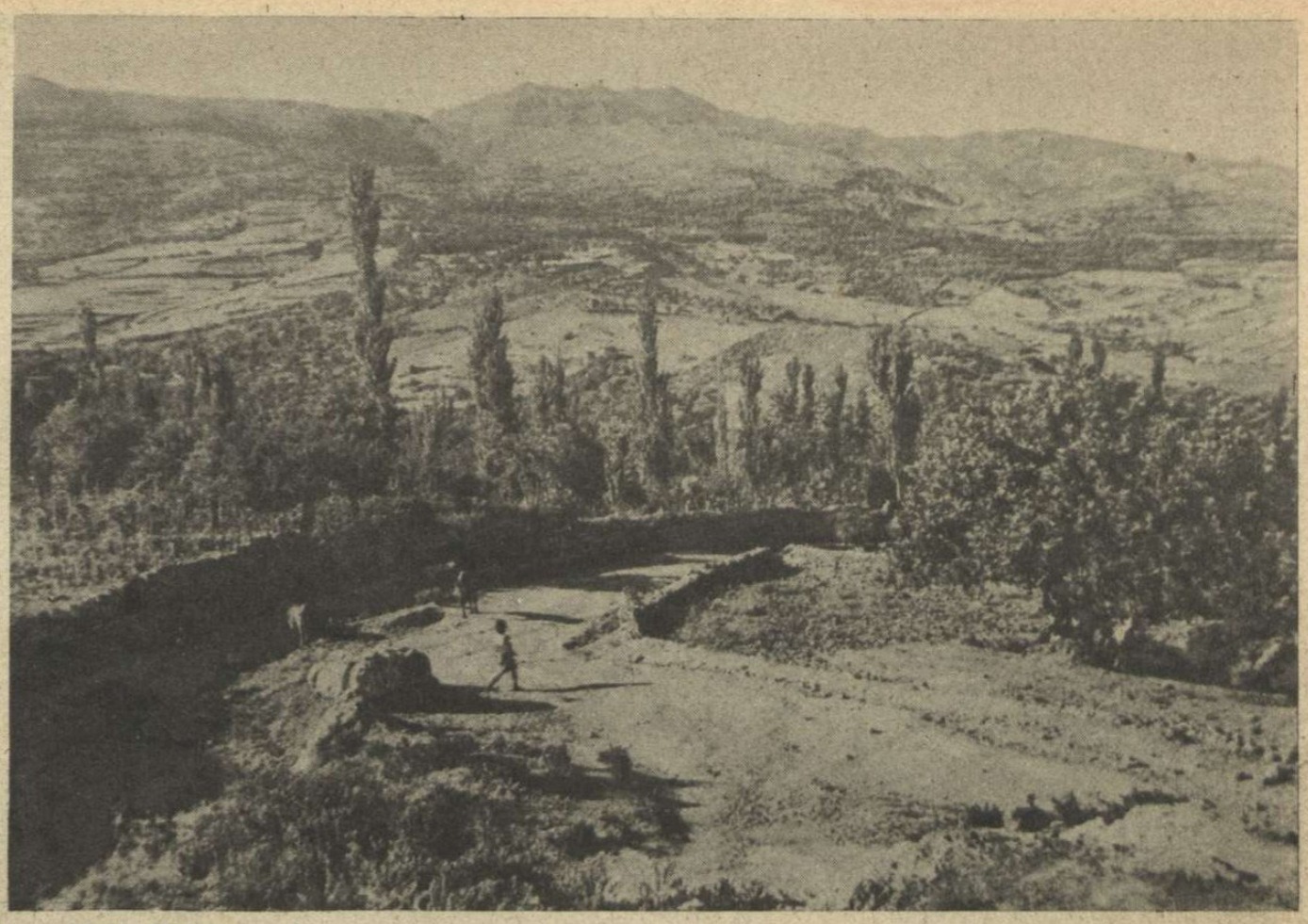

ADANA VIDÉKE
Gazdag, termékeny terület. Gyapot, rizs, gabona bőven terem

KEMAL ATATÜRK SZOBRA ANKARÁBAN
Kemal szellemi hagyománya a fegyveres semlegesség védelme

CSAKMAK TÁBORNAGY
(baloldalt) a török nagyvezérkar főnöke is résztvett az adanai angol-török megbeszéléseken

AZ ADANAI KORMÁNYZÓSÁGI PALOTA, amelyben az angol-török megbeszélést tartották. Churchill és kísérete a kormányzósági palota egyik szárnyában lakott

A TÉLI ANKARA

AZ ANGOLSZÁSZ HAJÓHAD ELLEN!

JAPÁN GYŐZELMEK AZ

Az angolszász propaganda megint zavarodottan dadog a Csendes-óceán roppant hadszínterén történt meglepő eseményekről, s e tanácstalan zavar mindennél jobban bizonyítja: milyen súlyos csapást szenvedtek el ismét a demokráciák a nacionalista front fegyveres öklétől. Hónapok óta járták az öröm indián-táncát az amerkai lapok, az angol ujságok s magyarázgatták a műkedvelő és hivatásos stratégák, hogy a Naplobogó hanyatlóban van a Távolkeleten. Japán erejét kimerítették a térben szinte végtelen hódítások és szétforgácsolják a feladatok, amelyek a megszerzett támaszpontok birtoklásával hárulnak a Tenno haderejének vállaira s csak idő kérdése: mikor verik ki a kis sárga embereket a szigetekről... Nos, a Salamon-szigeteknél most mégis ismét a japán flotta kényszerítette harcra az USA hajóhadát, amelyet kétszer ért már ebben a térségben kiheverhetetlen vereség s a csata eredményéről a washingtoni tengerészeti minisztérium mély hallgatásba burkolózik. Azt mondja az ideges és a drága csatahajókért aggódó közvéleménynek, hogy „a japánok a maguk javára használhatnák fel" az esetleges közléseket. Ilyesmit Pearl Harbour óta többször is hallott már az Unio népe s biztosan tudja a világközvéleménnyel együtt, hogy — félév mulva beismerik a vereséget, amelyről súlyos volta miatt nem mernek ma beszélni és akkor majd nyilvánosságra hozzák a tenger fenekére sülyedt csatahajók, cirkálók, rombolók és műhelyhajók, meg repülőgéphordozók hosszú listáját is. A viszonylagos nyugalom a Csendes-óceánon a jelek szerint véget ért. A japánok megszervezték a nyersanyagforrásokat, megerősítették a támaszpontokat, s megvetett lábbal folyatják tovább a harcot, hajóval, repülőgépek ezreivel, tengeralattjárókkal a végső cél: az angolszász imperializmusnak a távolkeleti térségből való kiüzéséért...

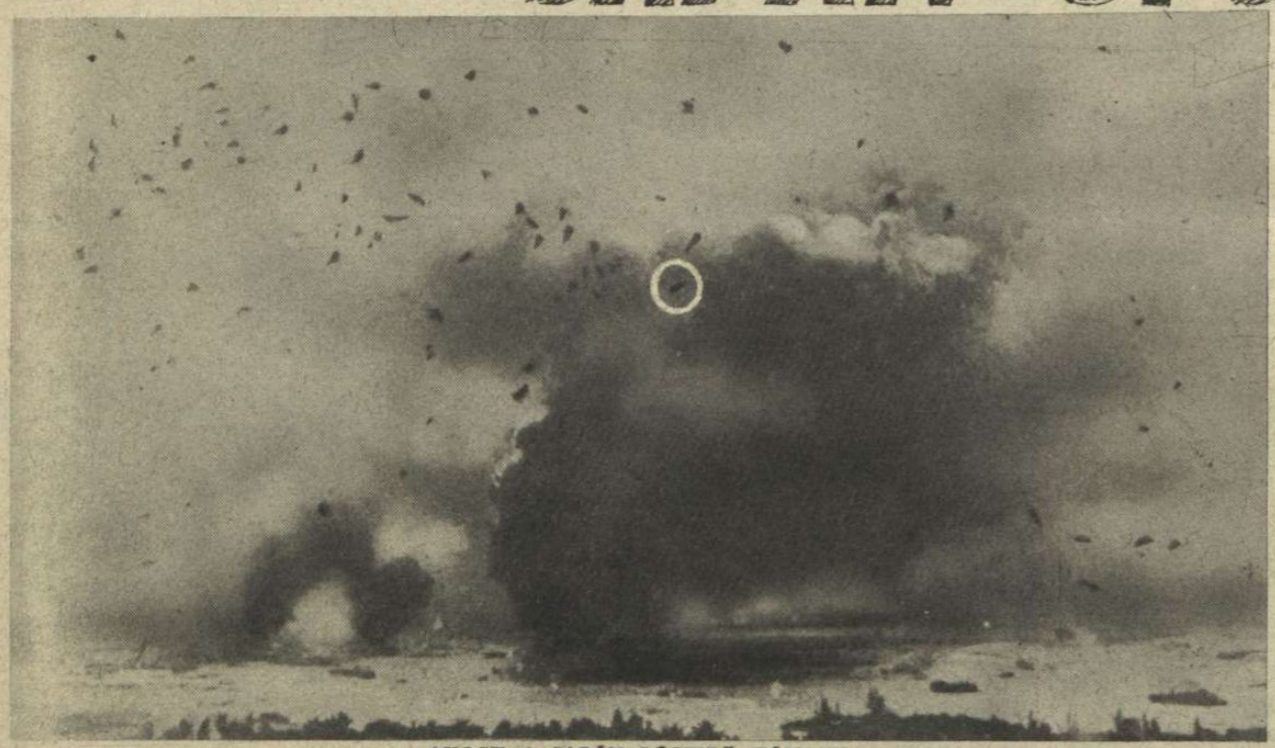

AHOGY A JAPÁN LÉGIERŐ TÁMAD!

Amerikai csatahajók és cirkálók pusztulása a japán légi torpedók tüzében. Középen, a fehér karikával megjelölt térségben, egy japán halálbombázó zuhan lefelé célpontjára. Alig lehet megkülönböztetni a gránátrobbanások fekete füstpamacsaitól

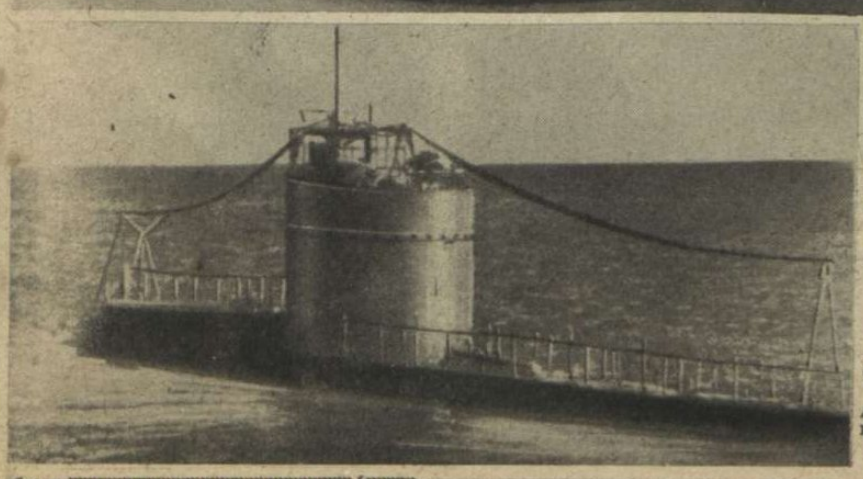

↑NÉGYMOTOROS JAPÁN LÉGI ERŐD A SALAMON SZIGETEK FÖLÖTT

JAPÁN CSATAHAJÓ ONTJA A TÜZET AZ AMERIKAI HAJÓHADRA →

←JAPÁN TENGERALATTJÁRÓ A CSENDES ÓCEÁNON

A sajátságos formájú búvárnaszád, az amerikai csapatszállító hajók réme

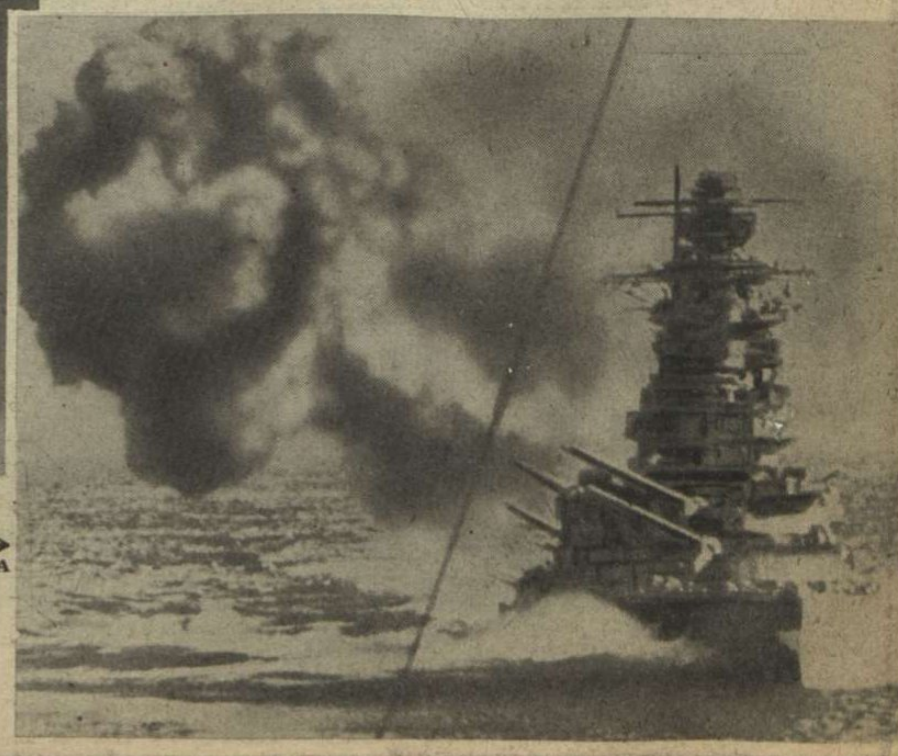

ÓCEÁNON

AZ ELKÉSETT BEISMERÉSEK . . .
Amerikai felvétel a „Maryland" csatahajó japán bombázásáról Pearl Harbour kikötőjében. Csak most engedték meg a páratlanul érdekes fénykép közlését az angolszász sajtónak

HÁROM CSATAHAJÓ ÉG EGYSZERRE!
Amerika Pearl-Harbourban elszenvedett katasztrófája. A West Wirginia, a Tennessee és az Arizona felrobban. A hosszú hallgatás után, az amerikai közönségnek bemutatták a pusztulás félelmetes képeit . . .

SÜLYEDŐBEN
a „Nevada" amerikai csatahajó. Egész munkát végeztek a japán repülők . . .

ROHAMOZNAK AZ EMBEREVŐ CÁPÁK! →
Furcsa kalandról számol be ez az angol kép. A déli tengereken, egy angol kereskedelmi hajót elsüllyesztettek a japánok. A megmaradt legénység csónakon menekült, de az éhes cápák rohamot indítottak a csónak ellen, hogy felborítsák . . . A matrózok órákon át, evezőkkel verték el az állandóan megújuló tömeges támadásokat. Megdöbbentően eszes állat az emberevő cápa . . .

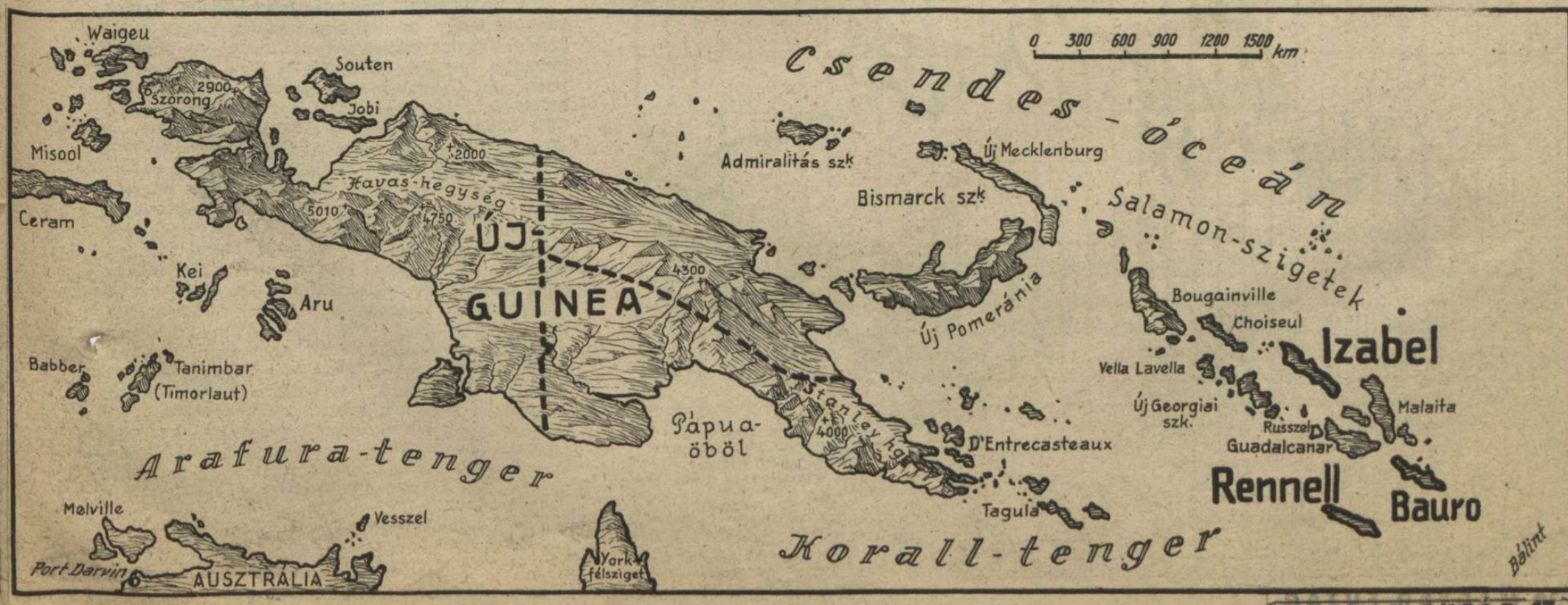

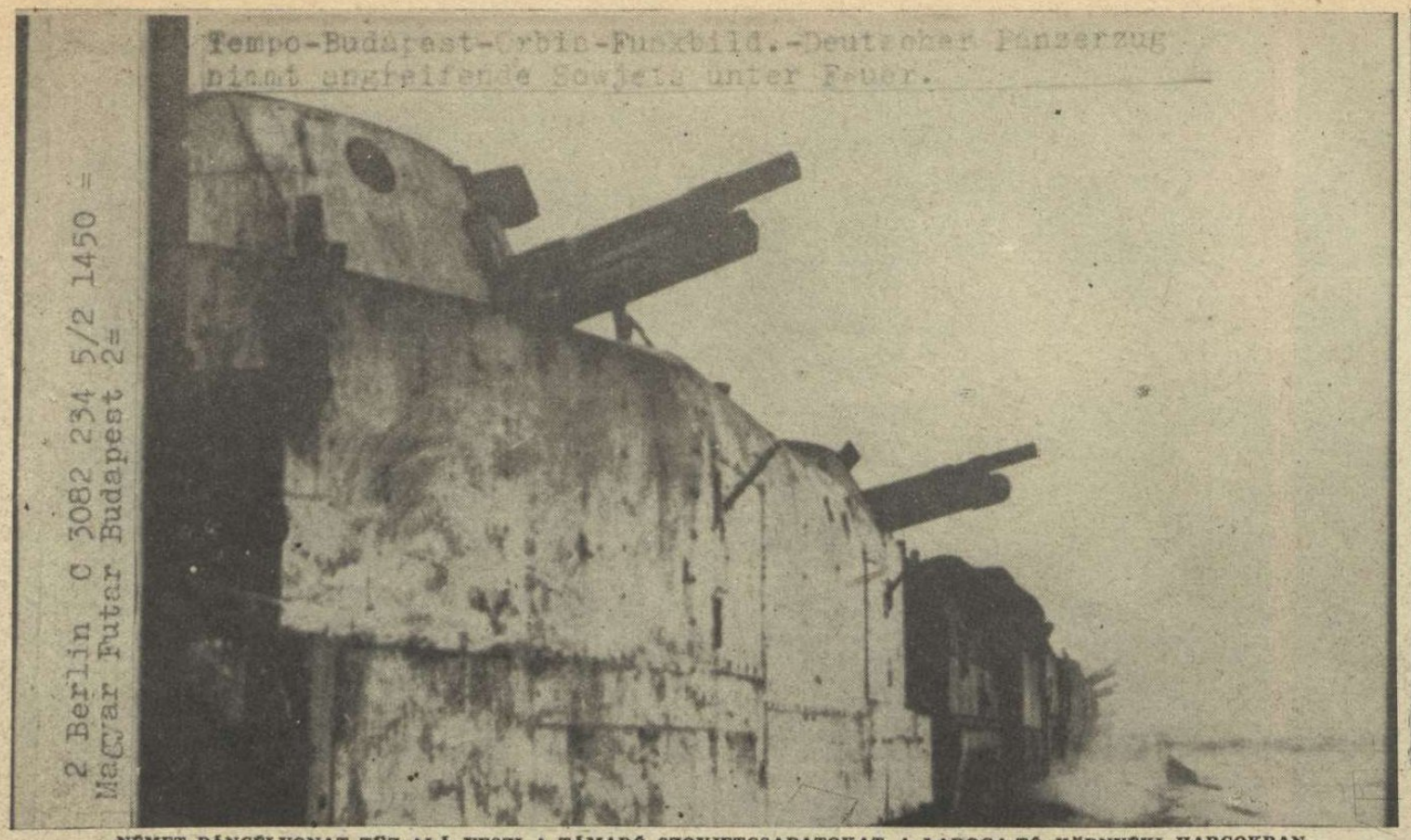

NÉMET PÁNCÉLVONAT TÜZ ALÁ VESZI A TÁMADÓ SZOVJETCSAPATOKAT A LADOGA-TÓ KÖRNYÉKI HARCOKBAN

(A Magyar Futár rádióképe)

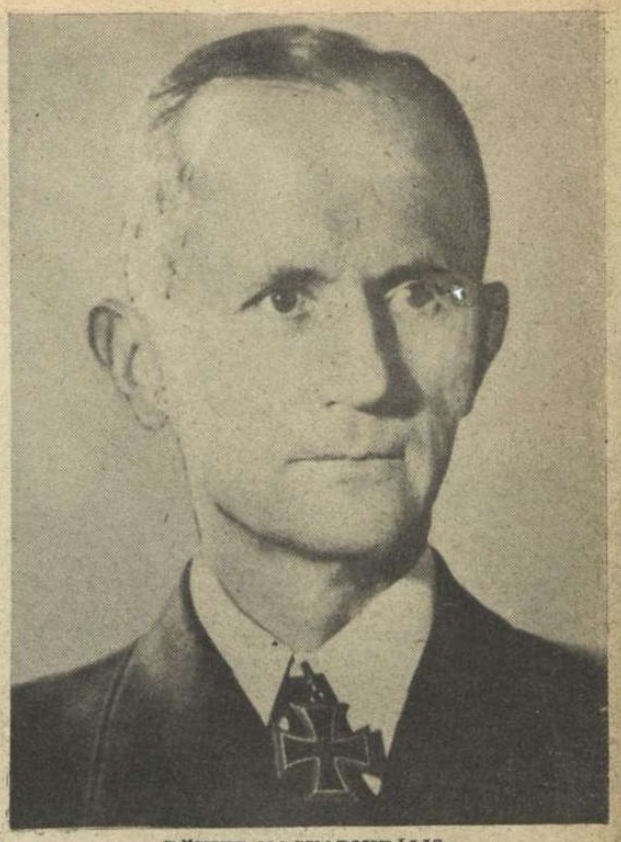

DÖNITZ NAGYADMIRÁLIS,
akit Hitler a német tengeri erők főparancsnokává nevezett ki. Dönitz a haditengerészet főparancsnoksága mellett megtartotta a tengeralattjárók főparancsnoki tisztségét is

AZ ELŐREKÜLDÖTT ROHAMCSAPAT TAGJAI BOLDOGAN JELENTIK AZ EREDMÉNYT...

HADIJELENTÉSEK,

Sztalingrád romvárosában véget értek a harcok, s a 6. hadsereg, amely halálmegvető hősiességgel vállalta kiszabott feladatát: *magára vonni minden bolsevista erőt, ameddig újjászervezödik az egész délkeleti arcvonal védelme,* — bevonult a történelmi halhatatlanságba, névtelen katonáival, tisztjeivel és tábornokaival, akik az utolsó töltényig ott küzdöttek az üszkös omladékok között. Nincs szó és jelző, amely érzékeltetni tudná e hosszú, keserves hetek harcait. Halvány és elmosódott minden írói jellemzés a valóság izzó, rőt színei és mennydörgő hangorkánja mellett. Ágyúk, repülőbombák, aknák zúgták a halál tompa dalát a sztalingrádi hősök felé, géppuskák száraz ropogása verte fel a nyugodni lopott percek félszendergését az összelőtt állásokban, pincékben, betonodukban, amelyekben a győzelem vagy szabadulás kilátása nélkül tartották magukat a német védők. Számukra nem a diadal volt már a fontos, s nem rémítette őket a halál. Ez a sereg odáig jutott, hogy az élet és halál mesgyéjén, a lét vagy nemlét határán minden tagja felismerte azt a hidegen és fehéren izzó igazságot, hogy *a férfiúi lét egyetlen értelme a küzdelem.* Magáért a küzdelemért, amelyben lényegtelen: ki győz, ki bukik el, csak egy a fontos, a kitartás, addig, ameddig a halál végtelen és örök nyugalma fel nem oldja az idegek és izmok harcra feszülő görcsét.

Sztalingrádban elnémultak az ágyúk, végetért egy eposzi küzdelem, amelyet ezerszeres túlerővel szemben vívott a német katona. A héroszok önfeláldozása azonban nem volt hiábavaló és *a példa, amely a gránáttűzben égő csarnokok közül kimagaslik, csak arra volt jó, hogy az egész német nemzetet még nagyobb erőfeszítésekre, még hallatlanabb tettekre ösztönözze.* A 6. hadsereg helyébe új születik, s a sztalingrádi áldozat hekatombája nem hiábavaló...

A súlyos elhárító harcok

az egész keleti arcvonal hosszában tovább tartanak. Annyi mindenesetre tény, hogy a német hadvezetés tervszerű mozdulatait nem képesek megzavarni az újabb és újabb rohamra kergetett bolseviki páncélosok és a bevetett embertömegek. *A mozgó hadvezetés nagy fölénye mutatkozik az elhárító csatákban s a cselekvés szabadságát szilárdan őrzi a német kommandó.* Az elmult héten a Dontól északra eső területen a harci cselekmények majdnem kizárólag a felderítő csapatok és a tüzérség tevékenységére szorítkoztak. *Az elkeseredett csaták a Don kanyarulatban, a voronyezsi térségben folytak főként s* ebbe a küzdelembe mindenütt hatásosan avatkoztak be a nagy harci, zuhanóharci és csatarepülőgép kötelékek. Sztalingrádnál, ahol az ellenség nyomasztó számbeli fölényével szemben a fegyverből, lőszerből és élelmiszerből kifogyott védők nem tudták már folytatni a harcot, a 6. hadsereg példaadó önfeláldozással teljesítette feladatát. *A körülzáró óriási bolsevista haderőből mintegy háromszázezer ember vérzett el és ezernél több páncélos semmisült meg az ostrom alatt.* Két és fél hónapon keresztül állott helyt *Paulus* és *Strecker* gyalogsági tábornok vezetése alatt az ostromlott hadsereg, s lehetővé tette, hogy a német védelem nyugatabbra szilárd állásokat foglalhasson el, a Kaukázus környékéről pedig rendben elvonulhasson az a haderő, amelyet elvágással fenyegettek a szovjet támadásai.

A Voronyezstől nyugatra folyó védelmi harcokban, minthogy az időjárás némileg javult, a légi haderő nagymértékben vette ki részét. Az általános támadást részekre bontották az újra és újra megjelenő légi alakulatok s az egymásra hajtott emberhullámok a záporként hulló bombák, meg a német földi elhárítás tüzében újra és újra megtorpantak. *A vörös hadsereg legjobb hadosztályai vérzenek el ezekben a makacsul erőszakolt harcokban s a súlyos veszteségeket nem lehet már hosszú ideig folyamatosan elszenvedni.* Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a téli offenziva nem érte el célját, amely végeredményben a keleti front szétzúzására tört, s a szövetségesek frontja, amellett, hogy megrövidült, tehát könnyebben védhetővé vált, lényegében ma is szilárd, mert összefüggő. Tervet változtatni már nem lehet ezekben a végzetes napokban s a szovjet a tartalékok beérkezésének arányában újabb és újabb hadosztályokat dob a tengelyhatalmak fegyverei elé a Ladoga-tó vidékétől a Fekete-tengerig, az áttörési lehetőség komoly reménye nélkül. *Az európai szövetségesek küzdő szelleme az egész megtámadott és legjobban fenyegetett középső szakaszon töretlen maradt, annak ellenére, hogy a védekező harcok komoly áldozatokat követeltek.*

A SZOVJET LELEPLEZETT TERVEI!
Hogy készült a szovjet hadvezetőség a világhódító háborúra?...

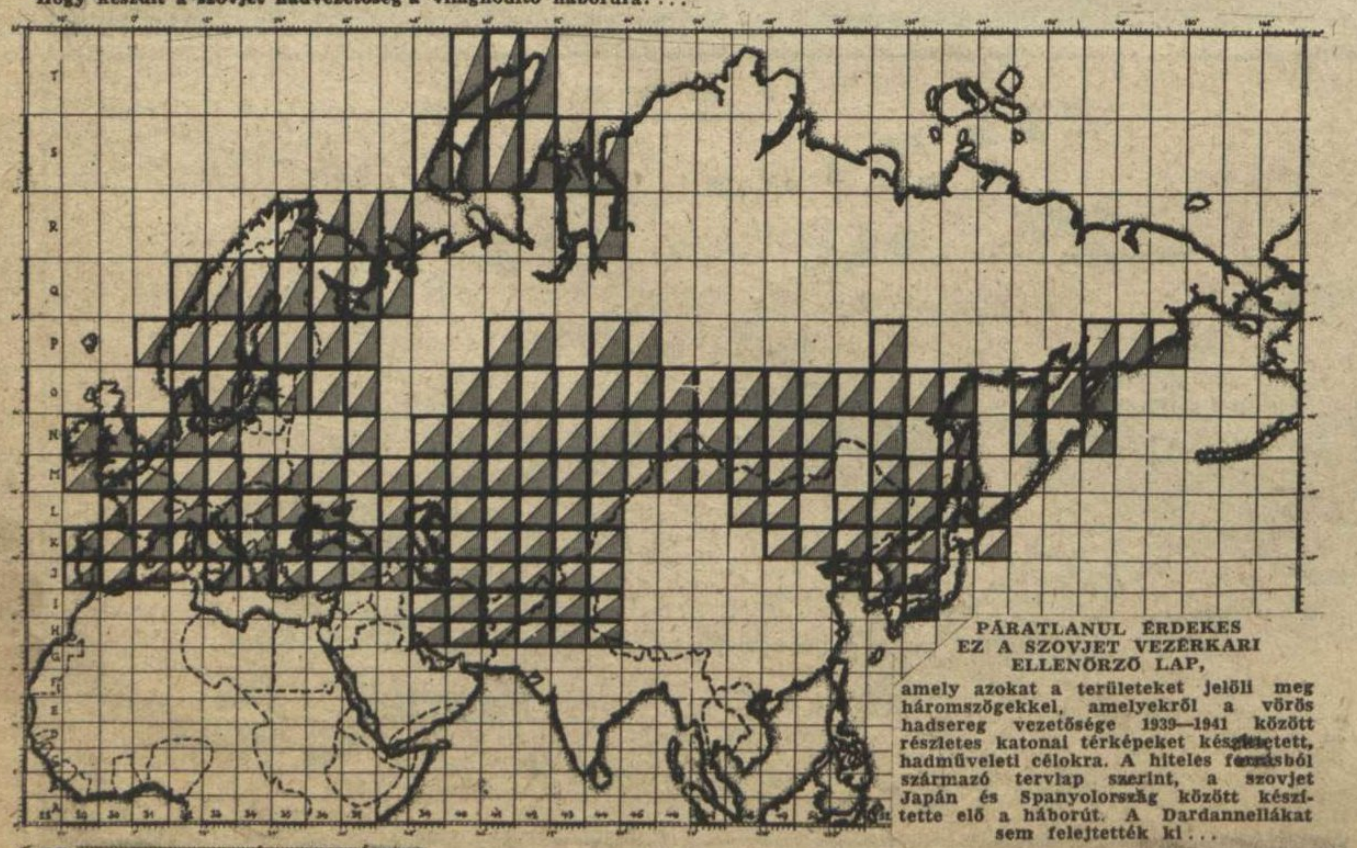

PÁRATLANUL ÉRDEKES EZ A SZOVJET VEZÉRKARI ELLENŐRZŐ LAP,
amely azokat a területeket jelöli meg háromszögekkel, amelyekről a vörös hadsereg vezetősége 1939—1941 között részletes katonai térképeket készíttetett, hadműveleti célokra. A hiteles forrásból származó tervlap szerint, a szovjet Japán és Spanyolország között készítette elő a háborút. A Dardanellákat sem felejtették ki...

ARNIM VEZÉREZREDES
a tuniszi német haderő parancsnoka katonái között, az arcvonalon

AMERIKAI HADIFOGLYOK MENETELNEK A NÉMET FOGOLYTÁBOR FELÉ
A TUNÉZIAI FRONT MÖGÖTT

(A Magyar Futár rádióképe)

CSATÁK ÉS ÚJ FORDULATOK

A Don és Donyec felső folyása között a szovjet minden átkaroló kísérlete meghiúsult.

Hogy milyen anyagi áldozatokat kívánt a bolsevisták sikertelen offenzivája, arra igen jellemző a német véderőfőparancsnokság jelentése, amely összefoglaló számadatokat nyujt a szovjet repülőparkjában okozott pusztításokról. Eszerint *januárban 832 bolsevista repülőgépet semmisítettek meg, közülük 690-et légiharcban, ami azt mutatja, hogy a német repülő fegyvernem lebírhatatlan fölényben van a szovjet légi flottája fölött.*

A magyar honvédség a voronyezsi térségben továbbra is szilárlan tartja állásait és az ellenség számos felderítő kísérletén kívül több helyi jellegű szovjet támadást hárított el. *Mozgó védelmi harcok a magyar hadsereg szakaszán egyedül Voronyezstől délnyugatra folynak, ahol a bolsevisták helyi harcászati sikereik kibővítése végett, erejük végső kimerüléséig tartó dühödt erőfeszítést fejtenek ki.*

Délen, Novorosszijszk vidékén partraszállást kíséreltek meg a bolsevisták, elég jelentékeny erőkkel, ezeket azonban nyomban bekerítették és végzetük beteljesedőben van. A szovjethadvezetőségnek a Kuban mellett is drágán kellett megfizetnie az újabb támadásokat, de úgy látszik, most már nem fontos Moszkvában semmi, mert mindent a téli offenziva egyetlen kockájára tettek fel. Ezért lángoltatták a harcokat ismét fel a Ladoga-tó jeges pusztasága körül is a hét végére, egész lövészhadosztályokat kergetve a német gránátosok és páncéltörők állásai felé.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy az ellenséges hírszolgálati irodák, amelyek a téli nagy csata megindulása óta naponta harsogták világgá a szovjet győzelmi jelentéseit, mostanában ilyen híreket közölnek: *„Súlyos német ellentámadások a Manics térségében", „Jelentékenyen növekednek a német tartalékok Voronyezs szakaszán"* és *„Erősödő német ellenlökések a doni arcvonalon"...*

Az afrikai csata

még mindig elsősorban a légierők mérkőzésének jegyeit viseli magán. A tengely egy percre se hagyja kihasználatlanul azt a fölényt, amely repülőflottájának révén kezében van. Az Eisenhoower-féle hadsereg *azért volt képtelen eddig minden nagyobbarányú akcióra, mert az olasz és német repülőezredek úgyszólván éjjel-nappal támadják készenléti állásait,* utánpótlási vonalát s a kikötőket, amelyekben nem tudnak nyugodtan kirakodni az Angliából és Amerikából érkező szállítóhajók.

Rommel elfoglalta új állásait és berendezkedik a védelemre, anélkül, hogy az utána húzódó 8-ik brit hadsereg ebben a fontos műveletben képes lett volna megzavarni. Az afrikai haderő mindkét részről gépesített sereg, amelynek üzemanyagellátása életkérdés s *ezt éri újabb meg újabb csapás a német búvárhajóflotta részéről.* Január havában, időnként orkánokig fokozódó viharok közt is hatvanhárom angolszász szállítóhajót pusztítottak el az U-naszádok 430.000 tonna tartalommal, tíz más hajót pedig úgy megrongáltak, hogy elvesztésükkel számolni lehet. Egyedül a Földközi tengeren 114.000 tonna a demokráciák vesztesége januárban, úgyhogy *félmillió tonnán felül van az elpusztított hajótér.*

A február hónap is keservesen kezdődik az angolszász hajózás számára. A véderőfőparancsnokság vasárnap közzétett különjelentése már beszámolt az Angliából Afrika felé tartó nagy karaván elpusztításáról s arról a 102.000 tonnáról, amely nem érkezik meg az algiri kikötőkbe. Tizenhat gőzös pusztult el a rakománnyal együtt s ez tán fájdalmasabb a temérdek hadianyag elvesztésénél is.

Az angol és amerikai repülőkötelékek megtorlásul ismét olasz városokra szórják bombáikat, anélkül, hogy hadifontosságú célpontokat akár csak keresni is próbálnának. Ezek a terrortámadások azonban érzékeny veszteséggel járnak, mert nincs alkalom, hogy a drága négymotoros bombázók közül néhányat el ne pusztítanának a felszálló vadászok, vagy a földi elhárítás lövegei. Ugyanez a sorsa a nyugateurópai partok fölé repülő angol gépeknek is. Amerre a támadó hullámok elvonulnak, *az utat többmotoros bombázók kiégett roncsai szegélyezik s maga az angol kormány is beismerte legutóbb tizenhat négymotorosának pusztulását egyetlen éjszakai látogatás eredményeként.* Az amerikai pilóták első kísérletét, hogy Németország városai fölé jussanak, *39 lelőtt géppel fizettek meg a szövetségesek.* Ilyen sebeket nehezen viselhet el a demokráciák légi hadereje még akkor is, ha csakugyan igaz volna az amerikai gyárak teljesítményeiről szóló rengeteg propaganda-közlemény.

Az ázsiai térségben

a hosszú nyugalmi állapot után újra megkezdődtek a harcok, amelyeknek végső célja japán részről Ausztrália kontinensének a küzdelemből való kikapcsolása. Az első összecsapás a tengeren történt, ismét a Salamon-szigeteknél, ahol két kemény vereséget kellett már elviselni az USA flottájának. *A baljós helyen most is a japán fegyverekké maradt a győzelem s az amerikai hajóhad két csatahajója került az óceán mélyére,* kemény cáfolatként a washingtoni propagandahíresztelésre, hogy „a japán tengeri hatalom már megtört a harcokban..."

Roosevelt reklámszervezete egyelőre hallgat s a veszteségekről azzal az ürüggyel tagadja meg a propagandahivatal a közvélemény felvilágosítását, hogy a közlést „a japánok hasznukra fordíthatnák". Az ilyen beszédet már ismeri a világ, s tudja, hogy *a bölcs hallgatás után fél év mulva szépen beismerik a csatahajók, cirkálók és rombolók egész légiójának pusztulását.*

S közben Japán mind szélesebb gyűrűt épít ki támaszpontokból az ötödik világrész körül...

A „DIDO"-OSZTÁLY EGYIK CIRKÁLÓJA ELSÜLYEDT!
A német véderő főparancsnokságának vasárnapi különjelentése szerint egy tengeralattjáró a Földközi tenger keleti részében elsülyesztett egy „Dido"-osztályba tartozó angol cirkálót. Ebbe az osztályba eredetileg 7 cirkáló tartozott... Rossz szelek járnak az angolszász hajókra az óceánokon!...

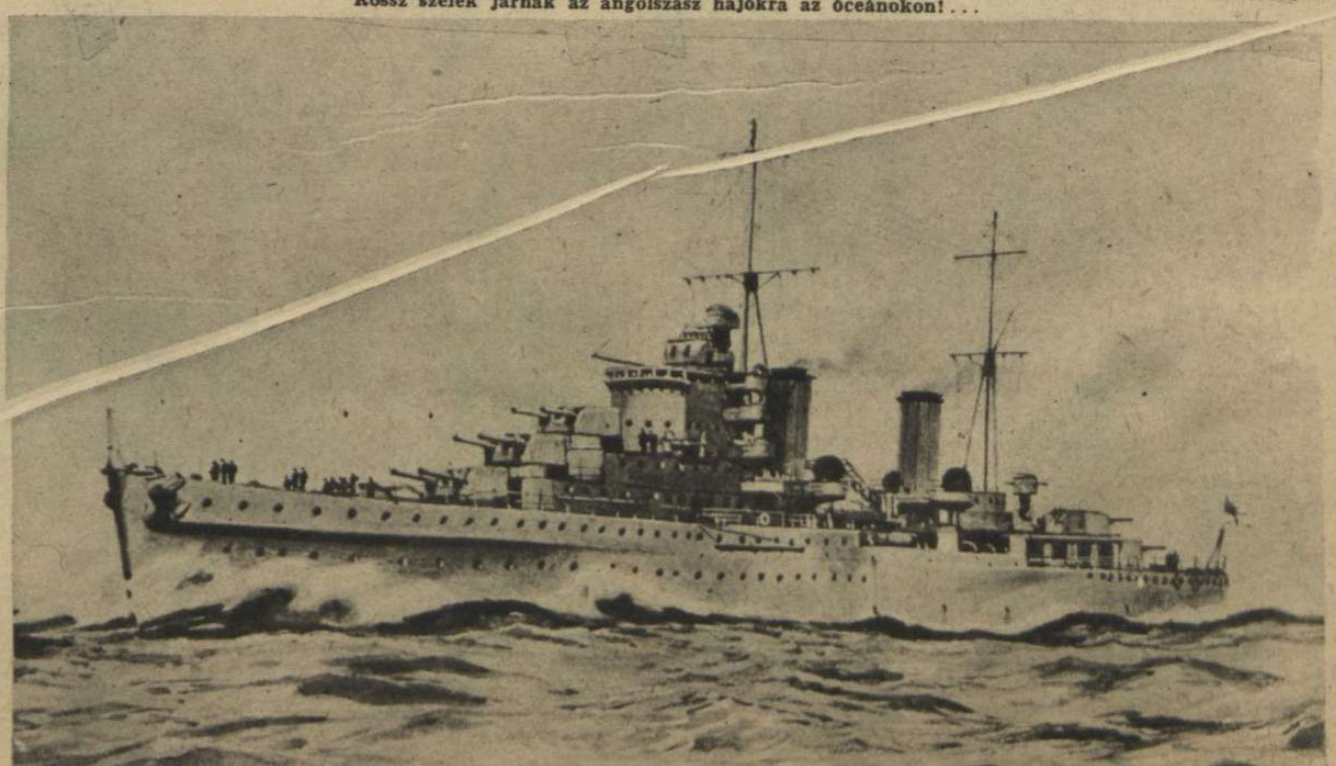

Oh Lord what a morning!...

Hollywood mert mozgósított!!!

Minden mozicsillag had... nagyi csillagot kapott, korra, nemre és különösen fajra való tekintet nélkül ...

Mi a Disney-törpék, közlegények maradunk?..

Joan Crawford:
Felajánlom a hadseregnek fürdőmat és kalapácsaimat!!!

Stan és Pan:
-...És hogy elszalad az ellenség, ha meglát bennünket!..

Greta Garbo:
-Ninocska koromból tudom, hogy a szovjetet utálni kell. Szóval segítsük...

Mickey Rooney:
-A csatát sohsem szerettem, S ihaj csuhaj Hadnagy lettem...

Ginger Rogers:
-Én a flottához vonulok be...

Fred Astaire:
-Ne menj rózsám „U" hajóra Gyenge, vagy a torpedóra!..

Chaplin:
-Üdvözlöm a csatába vonuló hölgyeket s ha hazajönnek, akkor is itthontalálnak...

A rendező:

-Hallja bébi!- nekem ne hordja ide a katonai felszerelést! Én csak rendezem ezt az egész hacacárét...

-Ez a Chaplin még nálam is szebb zsidó. És hogy tud! Micsoda khatana!..

Garry Cooper:
-Mindenkit lelövök Aztán visszajövök...

Az ál-Churchill:

-Úgy rendezze meg ezt a filmet Rosenbux úr, hogy az igazi Churchill sírjon örömében, mikor meglátja ezt a hadseregét legfelsőbb vezetésem alatt!..

Dimy

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(25.)

Ha nem foglalkozott a könyveivel, némán meredt maga elé, olyan tekintettel, amely elárulta, hogy gondolatai messzire járnak és azt se tudja, mi történik körülötte.

Olykor kiment a városba, de minden cél nélkül, beült a kávéházba, ujságokat böngészett és bámulta a kártyázókat, a billiárd-asztal körül vitatkozókat. Soha nem kerekedett kedve megpróbálni valamelyik játékot, a szerencsének az a fajtája, amely a festett papírlapok közt bujkált, nem érdekelte.

Egy este, — hosszú unalom és tétlen csönd után, — hogy pihenni tértek, Rozele sokáig nyugtalanul forgolódott ágyán és Juda hallotta sóhajtásait.

— Beteg vagy? — kérdezte.

— Nem... Nincs semmi bajom.

— Miért nem alszol?

— Te se alszol.

— Gondolkodom.

— Én is gondolkodom valamin.

— Mi az?

Megmozdult, közelébb húzódott a férfihez, kinyujtotta kezét is feléje, a sötétben tapogatva kereste meg vállát s ujjai rásimultak.

Juda nem emlékezett ilyen közeledésre, mióta házasok voltak. Rozele csöndes, zárkózott asszony volt, a hitvesi gyöngédséget hiába kereste volna benne, bár, igaz, ez nem is hiányzott neki. Érzelmi életük mélyen aludt, mint az ő házasságukhoz hasonlókban mindig. Kötelességeket ismernek az asszonyok, semmi többet s ezeket úgy teljesítik, ahogy ebédet készítenek uruknak. Igy volt ez Rozele anyjánál, s Judáénál is. Gyermekeket szülnek férjüknek, mert ezt a törvény is parancsolja, kitartanak mellettük a legnagyobb inségben és nyomorúságban, szilárdan és ingadozás, vagy kétségek nélkül. De érzelmek? Nem feleséghez, csak ágyasokhoz méltók ezek.

— Juda...

— Nos, mi az? Félsz talán?

— Valamit akarok neked mondani.

— Mondjad...

Kedvetlenül biztatta, mert arra gondolt, hogy folytatni akarja a régi aggodalmakat, hogy majd megint siránkozik az ő megszegett „jó zsidósága" fölött. Jetta asszonnyal bizonyára alaposan megbeszélték viselt dolgait, Rozele elárulta a borzasztó bűnt, hogy a gojimok ételéből evett és még őt is rá akarta venni a vétekre. Összeesküdtek ellene, látta tekintetükön, hogy forralnak valamit, csak eddig nem mertek vele előhozakodni. Most közli Rozele az asszonyszövetség hadüzenetét?

— Juda... nekem... nekem gyerekem lesz...

Felugrott és a párnára könyökölve hozzáhajolt.

— Mit beszélsz?

— Igen, gyerekem lesz.

Nem látta arcát a sötétben, de hangján hallotta, hogy sír. Csuklottak szájában a szavak.

— No... hát...

Gyámoltalan volt. Nem tudta: hogy kell viselkednie, mit mondjon, örömének milyen szavakkal adjon kifejezést. Ó, hallott már egyszer életében ilyen asszonyi vallomást... Hirtelen maga előtt látta Marusja kipirult ábrázatát, a szőke, naptól ragyogó hajkoronával keretezve, a sivár bódéban. De milyen más volt az... Itt, mellette az ágyban felesége fekszik s törvényes örököst fog szülni neki. A Brandstein nevet viseli majd és kettejük vérét örökli. Forróság öntötte el egész testét.

— Rozele...

A két meleg kar nyakára fonódott, könnyeit az ő arcán maszatolta széjjel s most már hangosan, felszabadultan tört ki belőle a zokogás.

— Hát miért sírsz? — kérdezte gyámoltalanul.

— Csak... kell sírni... Nem hallod? Gyermekünk lesz, Brandstein Juda!

— Az Örökkévalónak legyen érte hála...

— Neki...

A falon az óra lassú tik-takkal metélte az éjszaka perceit, a végtelen időt szálazva apró, emberi mértékre. S ők ültek ketten az ágyban, a sötétben, feltámaszkodva a meleg párnákon, összeölelkezve, együtt a titokkal: a harmadikkal, a gyermekkel, ki alaktalanul, testetlenül, akár egy gondolat még csupán, de már beleszólt életükbe. Juda apjára gondolt, miközben keze lassan járt az asszony karján, nyakán, simogatva és hálásan. A családra, amelynek folytatása, ime, biztosítva van már. A tarnopoli házaló ivadékai nem fognak el, csak sorsuk emelkedik a magasba a szegénység sarából.

— Mire gondolsz? — suttogta Rozele.

— A gyermekre... Hogy fiú lesz-e vajjon?

— Biztosan.

— Ó... Micsoda embert nevelek belőle! Te, Rozele, micsoda urat az én fiamból! Eddig csak magamért és érted akartam gazdag lenni. Most már a gyermekekre kell gondolnunk. Az elsőszülöttre, s a többire, akiket utána ad a Mindenható... Értük dolgozom majd. Minden gazdagságot miattuk szerzek meg. Az én gyermekeimért, akiknek nem szabad úgy kezdeniök az életet az idegenek közt, mint az apjuk kezdte. Az én szegény gyermekségemért megfizettettem volna száz gojimot, megaláztatásaimért az ő ivadékaikat. De a gyermekeinkért!... Egy országot fordítanék fel, ha kell.

Ujjai görcsösen ragadták meg az asszony hálóruháját, tekintete a sötétbe meredt hidegen, mintha kémlelte volna az ellenséget: megküzdeni vele.

Lassan elömlött rajta a céltudatosság acélkemény nyugalma. Hogy megváltoztatta egy szó! Most, ebben az órában lett igazán férfivá, akinek vállán a nemzedékek és fajtája léte felelősségének terhe nyugszik. Most öltött benne határozott formát a sejtés és ösztön, amely mostanáig ködösen gomolygott szívében és érzéseiben.

— Vigyázz magadra, Rozele... most már nagyon vigyázz! Érted? Nehogy baja legyen a gyermeknek!

Megcsókolta homlokát és gyöngéden visszasegítette a párnára, aztán maga is elhevert. De nem tudott elaludni. Még a hajnal is úgy találta, éberen, hanyatt fekve az ágyban, gondolataiba merülve. Odakint az utcán kocsik zörömböltek el, kutyák ugattak, emberi kiáltozás távoli lármája hallott a piac felől. Szürkült, az ablak függönye mögül a virradat halvány, acélszín fény-tőrei szúrtak be a szoba homályába. A konyhában a cseléd edényekkel csörömpölt, Jetta asszony sóhajtozott, motozott a szomszédban és ide-oda csoszogott posztó papucsában.

Rozele mélyen aludt, arca most kimondhatatlanul szépnek tűnt Juda szemében, a félhomályban, a párnák keretében.

Felkelt, nesztelenül öltözködött és kiosont.

— Mama... — szólította halkan anyósát.

Az ebédlőből felelt Groszmann Oziás özvegye:

— Itt vagyok.

Benyitott és nagy lélegzetet vett, úgy kezdte el:

— Az este Rozele mondott nekem valamit.

Az anyós bólogatott, zsíros arcán a meghatottság mosolyával.

— Tudom... Nekem, az anyjának, hamarább kellett tudnom. Bizony, Brandstein Juda, az én szép lányom gyermeket szül neked, hála legyen érte az Örökkévalónak.

Kötényét arcához emelte, hangja elcsuklott.

— Hogy ezt meg nem érhette az én uram...

Megölelte Judát, fejét levonta széles és kövér mellére, amely pihegve emelkedett és süllyedt a sírástól.

— Csak szeressétek egymást... — szipogta, — becsüljétek meg egymást, hogy áldás legyen rajtatok és gyermekeiteken.

— Majd orvost kell hívnunk hozzá.

— Orvost? Minek? Hiszen nem beteg?

— De kell. Azt úgy kell.

— Hát...

Nem értette, de most, az öröm pillanatában nem akart vele vitába szállni. Egy jó zsidóasszony tegye meg azt, amit a törvény előír számára, aztán várja az idejét vidáman és békességben. Orvos? A gojimok szokását akarja már ebben is utánozni ez a Brandstein Juda?

Kicsit bosszúsan fordult ki az ajtón a konyhába, s úgy hallotta, elmenőben a veje hangját:

— Vigyázni kell rá ezután. Nem engedem dolgozni és ha elmegyek itthonról, hagyják aludni, ameddig akar...

A tétlenség ettől a naptól fogva megint ismeretlenné vált a Groszmann házban. Juda sűrűn tárgyalt a városban, s egész délelőttöket töltött az üzletben is, amely pedig egyáltalán nem érdekelte az utóbbi időben, kivált, hogy a könyvelő hazaszabadult a vasútépítéstől s ott ült a kis üvegketrecben, megbízható szemével és makacs figyelmével. Megnézte a raktárt, jelentést kért a forgalomról, rendeléseket írt Pestre, utánanézett a segédeknek, számlákat vizsgált, veszekedett a hitelekért és felszólíttatta a régi adósokat.

— Megjött az esze, — dörmögte Groszmann Oziás vén házibútora az első segédnek. — Lássa, Glückstahl, egy jó üzletember nem tévelyeghet sokáig mindenféle neki nem való dolgok közt. Már féltettem Brandstein Judát, én úgy éljek... De derék fiatalember ez! Rájött, hogy a bolt a legjobb fejőstehén, itt a legkevesebb a rizikó. A dubióz követelések itt borítják fel legkevésbbé az ember számítását. A vő rálépett az após kipróbált útjára. Aki egyszer üzletet vezetett, akármilyen kis üzlet volt is, mindig visszatér ahhoz...

Fürgén lótott-futott, előcipelte a poros könyveket, a nagy rendetlenségben is pillanat alatt elő tudta adni a számlát, amit Juda kívánt, fejből összeállította a régi vevők kontóját, s emlékezett a pesti üzletfelek pontos címére.

— No, mos már rend lesz a boltban, — mondta Juda egy napon otthon. — Mama, ne féljen, nem csapják be. Csak a körmükre kell nézni időnként.

A tél elgyöngült közben, a tetőről délelőttönként lágy omlással indult meg a hó és kásásan hullott az ereszcsorgásba. A nap keresztültört a gyöngyszínű fellegek takaróján, s fényt csordított a mocskos udvarokra, görbült tetejű házakra, melyekből egyszerre kitódult a nehéz szag az utcára. tömegszállások pállott, áporodott gőzölgése, konyhák hízottlúdszaga, emberek izzadt párája. Mindezt a fagy és hideg, a hó tiszta illata fojtotta be a falak közé, de most a napfény kicsalta, épp, mint a patkányokat, amelyek rút, pikkelyes farkukat maguk után húzva a sáros latyakban, ismét megjelentek a szemétdombok tájékán, kibujtak az udvari raktárak deszkafalának résein, kövéren, lustán.

Az utcák is benépesültek, hangos szóval teltek meg az „üzleti negyedben", mintha már a tavaszt érezték volna a boltok gazdái. Megint kiakasztották a tarka kendőket az ajtófélfára, vastag posztónadrágok lógtak a falakon, a rozsdás szögre függesztve, mint félbevágott emberek és piacnapokon megsokasodtak a sátorok is.

Brandstein Juda útra készülődött.

— Két napig nem leszek itthon, — mondta, mikor Jajtelesz a fuvaros, akinek szája szögletében örökké lógott a kihült pipa, a ház elé állt gubancos, hosszú téli szőrrel benőtt egyetlen lovával. — Dolgom van a faluban.

December vége volt, ilyen szokatlanul enyhe napokra nem is emlékeztek ezen a vidéken. A fuvaros egész úton erről beszélt Judának, miközben északnak hajtott, s a magas hegyek hidegen szikrázó csúcsaira mutogatva magyarázta; melyik ormon mikorra szokott eltakarodni a hó. Nem volt még dél, mikor Sz.-ra értek. Az ismerős házak, a szelídhátú dombok, a borzas csűrök és szénapajták, amelyeknek teteje egyre lejjebb csúszott, ahogy fogyott alattuk a takarmány, nem indította Brandstein Judát semmiféle érzésre. Szakított a faluval, leszámolt életének ezzel a darabjával, ugyan minek hát foglalkozni vele? Hogy itt több időt töltött, mint másutt? Hát aztán? Akkor eszében tarthatná a kis galiciai városkákat is, amelyeknek falai közt pár napot átnyomorgott vándorlása közben, s a házakat, amelyeknek gazdái megosztották vele ételüket és szállást készítettek számára egy íratlan törvény parancsainak engedelmeskedve. Otthon? Hol van az ő otthona? Talán Tarnopolban, ahol apja egy roskadozó, földszintes házban, a gettó határán él anyjával és testvéreivel? Ebben a faluban, ahol a szerencsét megragadta, házat épített, földet vásárolt, pálinkát,

sót, halat mért a parasztoknak, pénzt kölcsönzött, árvereztetett és ágyára kényszerített egy leányt, bizonyos Risko Marusját? Ugyan... Vagy Munkácson, ahol egyszer a zsinagóga mögött, egy nyomorult lyukban lakott, hagymát és száraz kenyeret evett, s reggelenként kézikocsit húzott a piac felé, mindenféle portékával megrakva s most úri háza van, vagyona és felesége? Itt van talán az otthona? Ide tartozik?

Mosolyognia kellett. Nem, nincsenek gyökerei egyik helyen se, s ha egyszer úgy gondolja: másfelé kell mennie, könnyű szívvel válik meg majd a háztól, várostól, tájéktól, amelynek hegyei után nem fájdul meg egyszer se a szíve.

A kocsi nyikorgó tengellyel haladt a ház felé, amelyben ifjúsága küzdelmes napjait élte le és Brandstein Judának eszébe jutott ez a szó: haza. Olvasta könyvekben, ujságokban, — főként ezekben, — abban a szép cikkben is, amit Komor Izsó írt a vasútavatásról, megemlítvén az ő nevét is. Haza? Szó volt, amelynek értelme és jelentősége nem visszhangzott az ő szívében. Ha most elébe állna valaki és azt mondaná: Brandstein Juda, nézd, Angliában ennyit és ennyit kereshetsz ilyen, meg ilyen üzleten, holnap útnak indulna. Amerikába áthajózna, ha ott jó nyereség várná, elmenne Ausztráliába, Berlinbe, Bécsbe, Hongkongba, — mindegy. Akárhová, ahol nincsenek pogromok. Mert csak ez a fontos: a nyugalom és az ember vagyonának, életének biztonsága. Ahol ezt megtalálja, — ott a haza. Egy nyelvet megtanul az ember, hogy tárgyalni tudjon üzletekről, hogy ne tudják becsapni. De haza? Vágyni egy darab föld, vagy egy város után, úgy, hogy abból az embernek ne legyen haszna? Igen, ő is kívánkozik, Pestre, például. De hazája az vajjon?

— Brandstein Juda...! Brandstein úr!

Valaki a nevét kiáltotta s megismerte a hangját. Buxbaum.

Igen, a kis szőrös ember, lengő, vörös szakállával, örökké könnyező, csipás szemével, rongyos, zsiros kabátjában, amelyet jóformán csak a derekára kötött szíjj tartott vékony testén, térdigérő csizmában gázolta a sarat és futott a kocsi felé. Közben integetett, mintha egy furcsa, koszlott-tollú madár akarna nyírott szárnyával felrepülni.

Fején a bő bundás sipka minduntalan szeméig csúszott s alig győzte feltaszigálni homlokára.

— Álljunk meg, — mosolygott Juda, — várjuk meg ezt az embert.

— Jaj... — lihegett a vörös zsidócska, akinek képe most éppen olyan rőt színűre vált, mint szakálla és haja, — már azt hittem, nem hallja meg a kiabálásomat...

Felkapaszkodott a szekérre, mormogott valamit a bakon ülő kocsisnak, aztán belekapaszkodott Juda kabátjaújjába, mintha attól félne: elszalad.

— Micsoda meglepetés... Brandstein Juda megint errefelé jár! No, csak nem üzletet akar kötni nálunk? Jaj, milyen jó lenne... Tudja, micsoda döglött világ van itt, mióta maga elment tőlünk? Cccc... de finom posztóból szabták ezt a kabátot. Most érzem csak, hogy az újjam, mintha bársonyt tapintana. Úgy éljek, nem is láttam még ilyen finom posztót... Hát hiába, — sóhajtott, hogy lehellete meglengette szakálla gyér, vékony szálait és kusza bajuszát, — aki gazdag, annak telik. Nekem például egész életemben nem lesz módom még ócskán se ilyen finom holmit venni... Mondja, Brandstein úr, csakugyan, mi hozta erre hozzánk? Venni akar valamit? Vagy, adná az Örökkévaló, megint valami nagy üzletet kezdett el és szüksége van olyan hűséges emberre, egy bizalmi állásban, mint a tisztességes Buxbaum? Ha tudná, a feleségemmel hányszor emlegetjük! Az egy finom ember, mondja nekem, ezen a környéken még nem élt hozzá hasonló. A gyermekeinknek magáról mesél, én úgy éljek... Mint egy nagy rabbiról szokás! No, mit szól ehhez?

Szünet és lélegzetvétel nélkül hadarta el mondókáját, aztán ragyogó tekintettel, amelyben a könny és elragadtatás egyformán fénylett, Juda arcára tapadt.

— Dolgom lesz itt a faluban, — felelte kurtán.

— Úgy...?

Félrehajtotta fejét és bizalmasan közelebb hajolt.

— Üzlet? Vagy titok tán?

— Ahogy vesszük. El akarok adni mindent, amim még van itt.

— Óóóó! Csak nem? Végkép itthagy bennünket?

— No? Tán furcsának találja?

— Dehogy! Igaza van! Egy ilyen gazdag és hatalmas üzletember mit keressen olyan nyomorúságos fészekben, mint ez? Itt csak a magamfajta szegény zsidó élje az életét, akiből már semmi se lesz, legfeljebb, vénségére, ha szerez egy kis házat, s összekuporgat valmi tőkét, ami tekintélyt szerez neki, rasekol a hitközségnél. No, nem igaz?

Vigyorogva tárta széjjel két karját.

— Rasekol? Az is valami... — bólintott Juda. — Van, aki egész életében arra gondol, hogy egyszer megválasztják majd.

— Tudja mit? Engem inkább alispánnak választanának meg! Úgy éljek, elcserélném a rasekolságot... Láttam, mikor a vasútat megnyitották, annak hajdúja van és az államtitkár tegeződik vele. Mit tudnék én kezdeni, ha velem egy államtitkár tegeződne! Te jó Isten a világ felett... Vagy csak a szolgabíró. Igaz, az tegez, azt mondja, nézd te hazug Buxbaum... De próbáljam én egyszer visszategezni. Mi? Cccc... micsoda egy botrány lenne abból. Na! Szóval eladja a házát? Jól hallottam?

— El.

— És van már vevő? Alkuszik valakivel?

— Még nem.

— Nem azért kérdem, mert kiváncsi vagyok! Hiszen ismer, Brandstein Juda! Én nem vagyok egy kiváncsi ember. De tán tudnék valakit, akit érdekel a ház.

— Ne mondja? — Juda tekintete kiváncsian tapadt a kis vörös ember arcára.

Ugyan ki volna itt, ebben a faluban az ő házára vevő? Melyik paraszt? Vagy melyik fuvaros a zsidók közül?

— Igen... talán én magam is...

— Úgy?

— Igen. Kéne már egy ház nekem. Nézze, Brandstein úr, öregszem. És ha rasekol akarok lenni, itt az ideje, hogy a tekintélyemhez méltó hajlékot szerezzek. Nem?

Elhúzódott a szája, szélesen mosolygott, alázatosan, kicsit félénken is. Attól tartott, hogy Brandstein Juda majd megkérdezi: vajjon miből gyűjtötte a házra valót? Kényelmetlen lett volna felelni, hiszen ez a gazdag ember nagyon jól tudja, milyen szegény, gyámoltalan zsidó volt a faluban Buxbaum, a fuvaros, mindaddig, míg kantinossá nem tették meg egy bizonyos építkezésnél.

— Hm...

Juda csak ennyit mondott és aprókat bólintott rá.

Lám, mégis meglopta ez a vörös majom. Lefölözte a hasznát, míg ő félrefordult. Kockáztatta a pénzét, ez meg közönséges tolvajnak bizonyult, visszaélt a bizalommal.

Meg kéne ragadni a kócos szakállát, ledobni a kocsiról, ráköpni az arcára és átkot mondani a fejére. Rátaposni, a sárban és hóban, meghempergetni, rúgni rajta egyet... De szabad-e? Buxbaum ismeri az ő üzletének minden titkát. Ott volt a kantinban, s lopott, igaz. De mikor bajban volt, nem mellette vallott-e a törvény előtt? És nem tisztelte-e mindig, mikor már fölébe kerekedett? Ugyan mennyit vett el magának a haszonból? Vagy talán nem is lopott. Drágábban adta a pálinkát a parasztnak, elcsípett az avas szalonnából pár dekát, nem jól mérte meg a kenyeret, többet számolt, ha készpénzzel fizettek. Az ő külön üzlete volt, — ha sikerült, az az ő szerencséje.

Végignézett Buxbaumon s már megenyhülten szemlélte rongyos kabátját, vaskosújjú, cserepesbőrű nagy kezeit, amelyek a lovak gyeplőjén fagyoskodtak télen, áztak az őszi esőben és cserepesedtek a szélben.

— Jól van, majd meglátjuk, — dörmögte. — Ha van pénze, a magáé a ház. Meg a bútor is.

— Ne mondja? A bútort is eladja, azt a sok szép drága holmit! Áj... Álmodni se mertem volna soha, hogy nekem olyan berendezésem legyen. Nincs is nekem annyi pénzem, amennyivel megfizethetném... Pedig az aztán a rasekolnak való bútor... Cccc... szőnyeg is, ha jól emlékszem! Igaz?

— Persze.

— Egy gazdag kereskedőnek. Annak igen. De egy szegény fuvarosnak?

— Megegyezünk. Magának még olcsóbban is adom, mint másnak.

— Ha ezt a feleségem megtudja!

Feltápászkodott és átlépett a kocsi oldalán. Már a ferhécen állt, s úgy szólt vissza:

— Szaladok haza! Elmondom a feleségemnek, hogy egy úriemberrel találkoztam életemben, az is Brandstein Juda volt. Az Isten sokasítsa meg vagyonát, hogy még sok jót tudjon tenni a szegény zsidókkal! Eljövünk, mind a ketten nemsokára...

Leugrott és fürgén, mintha megfiatalította volna valami titokzatos elixir, mialatt ott ült nábobbá lett egykori falu-belije mellett, nekivágott a pocsolyáknak. Magasra csattant óriási csizmái alatt a sár, a gübbenőkben meggyűlt sárga, agyagos víz, de észre se vette: futott, be a házak közé, amelyeknek gerendafalai mellett, az eresz enyhesébe húzódva figyeltek a kutyák és most felugorva dühödten ugatták a repkedő kabátszárnyakkal szaladó zsidót.

Juda a hideg lakásban nem érezte jól magát. Dohos szag volt a szobában, por lepte be a bútorokat, amelyeket egykor oly szépnek és előkelőnek látott, s csak most fedezte fel: milyen szánalmasak tulajdonképen. Ajkát biggyesztette a szőnyegre, amelyet egykor úgy óvott Marusja lábának érintésétől. Ócska kacat... — gondolta. Hadd legyen csak Buxbaumé, aki rasekolságot szerez vele.

— Folytatjuk. —

MÁR AFRIKÁBAN IS?

Uncle Sam: *Már csak ilyen kevés angol gyarmat maradt, ahová csapatokat küldhetnénk?...*

— *Heil!*
— *Ajvé!!!*

GIRAUD TÁBORNOK AFRIKAI MUTATVÁNYA

A jámbor arab: *Eddig azt hittem, hogy csak egy lovaglónadrággal nem lehet két nyeregbe ülni...*

AZ ÓVATOS POLGÁR...

BÖRÖK — HA TALÁLKOZNAK...

— *Mondd, kérlek Aladárom, hogy járhatsz együtt avval a csúnya Bernát zsidóval?*

— *Tudod, kérlek alássan, nekünk össze kell tartani: az övé a nyúlbőr, az enyém a kutyabőr s a jövedelmen osztozunk...*

ÁREMELÉS UTÁN.

— *Én még bírom...*

AZ ÖNGYILKOS KIS EGÉR!

AZ ELŐVIGYÁZATOS EMBER.

— *Nem szégyeli magát, ilyen szabályellenesen berúgni?!*

Ke... ke... kedves bi... bi... biztos úr, én cs... cs... csak i... i... igyekeztem sz... sz... szeszt tá... tá... tárolni, mi... mi... mielőtt me... me... megdrágul...

A BORBÉLYNÁL.

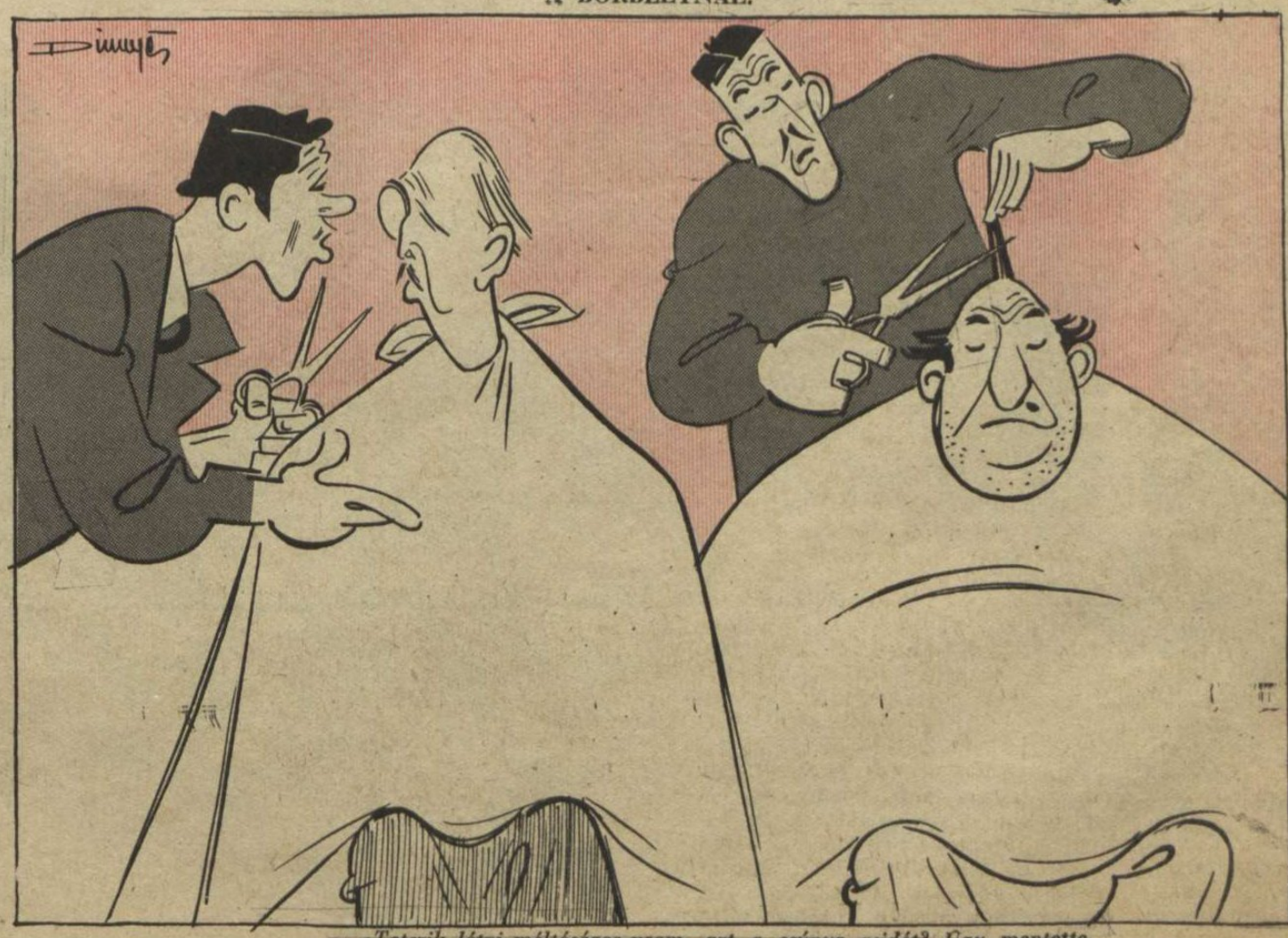

— *«Tetszik látni méltóságos uram azt a csúnya zsidót? Úgy mentette meg az üzletét, hogy egy Aladárt kerített magának...»*

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2,50. Egyes szám ára 20 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

PAULUS VEZÉRTÁBORNAGY

Hősi harcát és nevét a történelem örökíti meg

AZ UTOLSÓ TÖLTÉNYIG!

A lapot küldi:

.....

Cím: .....

.....

Tábori posta szám: .....